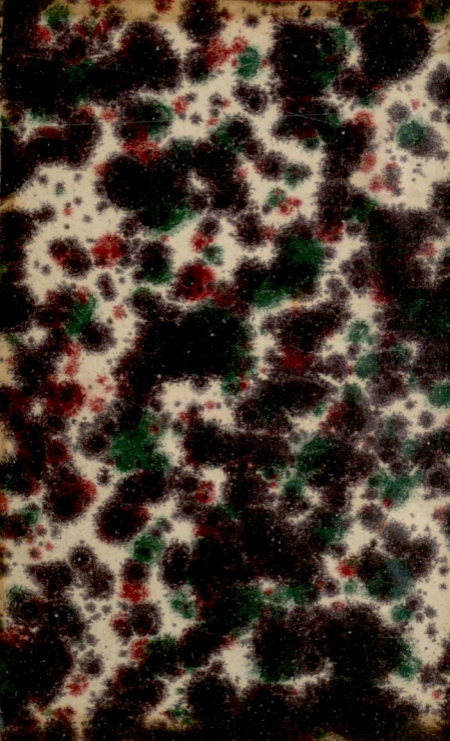
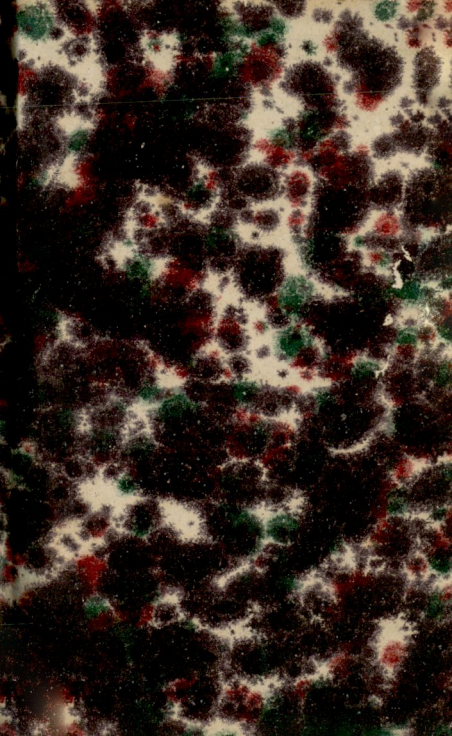

243

f-99

Every one up here

Apr 9

Empty

Upheld by law

Appropriately

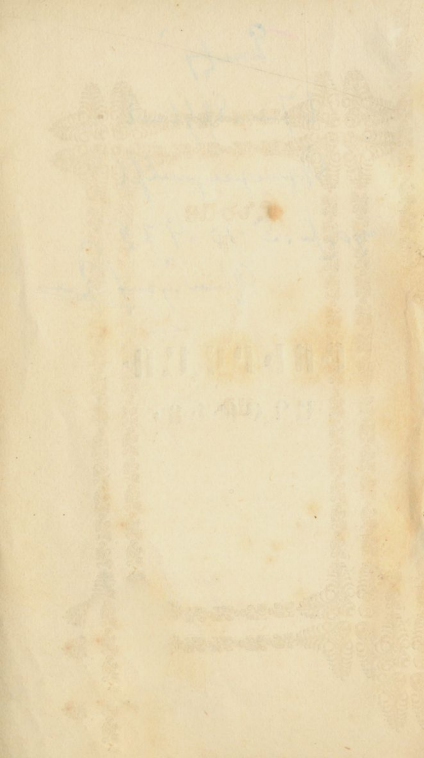
no. 5-10-972

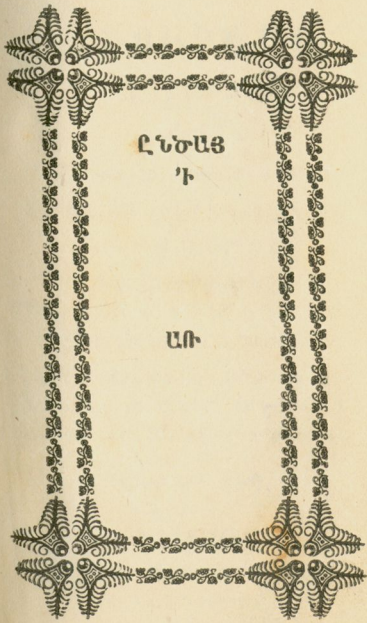
Handwritten signature

FOR THE

U.S. DEPT. OF JUSTICE

2004

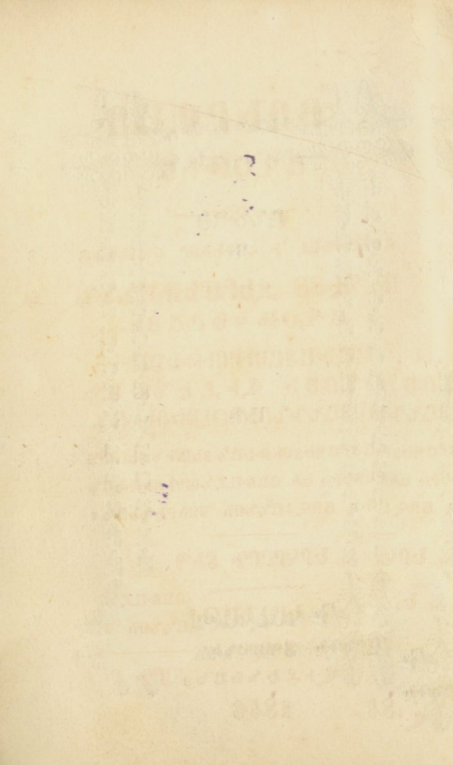

ԸՆԾԱՅ

Ի

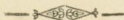
ԱՌ

ԻՈՒՐՎԸՌ

ԱՂՕԹԻՑ

ՀԱՒԱՔԵԱԼ 'Ի ՀՈԳԵՒՈՐ ՄԱՏԵՆԻՑ
'Ի ՊԵՏՍ ԶԵՐՄԵՌԱՆԴԻՆ
ԱՂՕԹ ԿԵՐԱՑ :

ԱՀԻԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԻ
ՊՕՂՈՍԻ ՎԻԶԻՆԵԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍԵՑԻՈՅ :

'Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՏԵԱՌՆ
ՆԵՐՍԻՍԻ, ԵՒ ՅԱՌԱԶՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԻՊ

'Ի ԿԱԼԿԱԹԱ

Յ'ԱՐԾԻԻ ՏՊԱՐԱՆԻ ՊՕՂՈՍԻ
ՎԻԶԻՆԵԱՆ :

1846

1754-ԱԿ

5079-սխ

Զաղօթս իմ Տեառն տաց
առաջի ամենայն ժողովը-
դեան նորա :
Սաղմ ճԺԷ :

269772

Ա Ռ

Բ Ա Ր Ե Պ Ա Շ Տ

Ե Ի

Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ա Ս Է Ր

Ս Ե Պ ՈՒ Հ Պ Ա Յ Ա Ջ Ա Տ

Ա Ղ Ա Յ

Յ Ո Վ Ա՛Ն, Ջ Ա՛Ն

Է Լ Ի Ա Ջ Ե Ա Ն Յ

՚Ի ԿԱԼԿԱԹԱ :

ՆԱԽԱԽԱՅԾ ՊՏՈՒՂ,

Տ Պ Ա Ր Ա Ն Ի Ս

՚Ի ՆՇԱՆ

Ե Ր Ա Խ Տ Ա Գ Ի Ի Տ ՈՒ Թ Ե Ա Ն

Ը Ն Ծ Ա Յ Է

ԽՈՆԱՐՀՈՒԹԵԱՄԲ

Պ Օ Ղ Ո Ս Վ Ի Ջ Է Ն Ե Ա Ն :

Ա Ջ Դ

ԸՍՏ իսնիսի ծանուցման իճոյ
 ոք էլի՝ ՚ի սիլբան 1845 ամի տհո
 Տարուցանէճ հարապարտաբար պար-
 ուելի Ալգի Պերոս զայս գրտոյն
 Աղօլից՝ ՚ի ճիւղի-բարար և զայն-
 ընչ, յօգուտ ըերձեռանդն աղօլ-
 իերաց :

՚ի պարագրուելան այսք սա-
 իտաւելել գրոյ Աղօլից՝ ոք էն
 ըսք Պէժի Տասին Տարուցանելի
 ՚ի Պէլ սոսբ Եիւլէցոյ ՚ի ծոճո-
 իտարման տհէլ Խորհրդոյ սոսբ
 Պարարագի՝ տաւընորդ իսլայ
 էնճ զԱղօլագիբո Տեառն Ալէտ-
 սանդրի՝ Սբեալիտարար Ամբո-
 ղիկոսի՝ պղեալ ՚ի Նախիջնան
 յամի 1790 , և սբեոյն Գրիգորի
 Նարեկացոյ , յորձե հանի զսանի
 ՚ի աղօլոյ յարմար :

Առաջին Տասն Ազօրագրոց
այժմ 'ի լոյս ընծայի ի Բրեւնախա-
խոյժ պարագին շնորհարանի Տպա-
րանիս 'ի ցոյց Ազգասիրութեան
Բարեբարին ի Տոյ՝ Աշխատեծար
Վսեմախոյզ ԱՂԱՅ ՅՈՎԱՆԶԱՆԻ
ԷԼԻԱԶԵԱՆՑ . որ օգնական է դե-
ինչ 'ի հասարակութիւն գործարա-
նիս յանօգնական Վիճակի ի Տոմոս
Իսի Էրիբրոյ Տասն՝ ամ Բողջացո-
ցիւ Բովանդակ գործոյն՝ ըստ նախ-
նիկ յայտարարութեանս՝ շնորհա-
նալութեամբ ի Տով հրատարակեցի
հոռոյ ընդ հոռոյ , եւ Բոժանեցի
'ի Տիւ Բարեւեր սպորագրող օժան-
դակաց ի Տոյ :

Թերեւս ասիցէն ոճանտ , թէ գոն
Տիւ Բազում Ազօրագիրտ , եւ Տիւ
Հիարօպիճտ նորոց : Բազմաբիւ- լի-
նէ լոյ Ազօրագրոց 'ի Տիւ Տեր՝ Վիայ-

էՏ և Է՞ • Բայց որպէս ՚ի հայնէ-
րոյն Երկրաւոր արտայնոյ արտան
տարաբ Ինչէն հաստատմտ հէրաչ-
րոյ և ըճպէլէաց՝ այնքան և սէ-
ղանն Երկեայի շէղ , նայնպէս և
՚ի Խորհրդաւոր Խնջոյն Երկնաւոր
Լագաւորին որչափ Բազում Ինչէն
Լոտով Աղօլագիրտ՝ այնչափ և ան-
Տահարար սէղանն Աստուածայաչ-
արաւելան Եղիցի Բարեպար և իտ-
աւաւոր ։ Ապա ՚ի՛ ստ Վասն արաւ-
գրաւելան այսր նոր Աղօլագրոյն
արիցէ զիեւ Ինչ սագիրտ ։

Աննանիճ զի աղերսանտ աղօլա-
ղացն սովաւ պարաբէր լիցին ԻԲրե-
ւճոտ Խնչոյն աղօլից արԲոյն՝ ԵԼ-
Էալ ՚ի Յեաւոյ հրէշպաչոյն տա-
ասիի սէղանով տարաչի տԼոտոյն
Աստուծոյ , ըստ հագէպարաւճ
յայարանելան Երանէլոյն Յովհան-

նոս արժանապէս Ա-եփարանչին ։
Հոգի իճ ընեալ ուսմացա-
բերիւրո-ԲեմՏԲ 'ի փեռանէլ , զի
այնքան հասէլի էզեւ Հայկազանց
այս Աղօթագիրք , յինչ անցանէլ
ոճա յերիւրորդ փայտերո-Բի-ն , զոր
եւ յարձեալ ընծայէճ պարտ-էլի
ազգի իճոս հրիին երախփագիրտ-
ԲեմՏԲ ։

Մնամ բազում մեծարանօք՝

Մէնախոնարհ

և

Հասարակիճ Ծառայ՝

ՊՕՂՈՍ ՎԻՋԷՆԵԱՆ ։

Ի ԿԱԼԿԱԹԱ

Ի 1 Դեկտեմբերի , 1846 .

ՅՄՐԾԻԻ ՏՊԱՐԱՆԻ ։

ԱՂՕԹՎ

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ

ՈՐՊԷՍ ՊԱՏՈՒԻՐԷ ՓՐԿԻՉՆ ՄԵՐ :

Այսպէս կացէք դուք յաղօթս :

Մ^ա• Գ—Ձ• Հ—Գ:

ՀԱՅՐ մեր որ յերկինս ես ,
սուրբ եղիցի անուն քո • Եկեսցէ
Արքայութիւն քո • եղիցին կամք
քո որպէս յերկինս և յերկրի •
Ձհաց մեր հանապազորդ տնօր մեզ
այսօր : Եւ թող մեզ զպարտիս
մեր , որպէս և մեք թողումք մե-
րոց պարտապանաց : Եւ մի տանիք

ՋԱՐԹՆՈՒԼՆ 'Ի ՔՆՈՑ

զմեզ 'ի փորձութիւնն • այլ փրկե-
կեա՛ զմեզ 'ի չարէ : Ձի քո՛ է
արքայութիւնն , և զօրութիւնն ,
և փառք յաւիտեանս • Ամէն :

ԱՂՕԹՎ

ՋԱՐԹՆՈՒԼՆ 'Ի ՔՆՈՑ

Կն՛եւո՛ւ զԴԵՏՈՒ ԿԶՄԻՄՈՒ ՍՐԲՈՅ
ԽՈՇԻԻ :

Յանուէն Հօր՝ և Որդւոյ՝ և
Հոգւոյն սրբոյ • Ամէն :

ՕՐՀՆԵԱԼ է մեռեալն և յա-
րուցեալն 'ի մեռելոց ՔՐԻՍՏՈՍ
Աստուած, որ զարթոյց զիս 'ի մա-
հահանգոյն քնոյ, խաղաղութեամբ

անցուցանելով զգիշերս • աղա-
 չեմ և խնդրեմ , զի զմնացեալ
 ժամանակս խաղաղուլթեամբ պա-
 հեսցէ շնորհիւ և ողորմուլթեամբ
 իւրով • Ամէն :

ԱՂՕԹՎ

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԵՒ

ԾԱԳՄԱՆ ԱՐԵՒՈՒ

Տէր եթէ զշրթունս իմ բա-
 նաս՝ բերան իմ երգեսցէ զօրհնու-
 թիւնս քո • Օրհնեալ համագոյ և
 միասնական անբաժանելի սուրբ
 Երրորդուլթիւն՝ Հայր և Որդի և
 Հոգի սուրբ , այժմ և միշտ և յա-
 ւիտեանս յաւիտենից • Ամէն :

'ի գիշերի և 'ի տունջիան և
 յամենայն ժամու զքեզ աղա-
 շեմք, և 'ի քէն խնդրեմք մար-
 դասէր Տէր: Լ՛ուր մեզ Աստուած
 Փրկիչ մեր • խոնարհեցի ունկն քո
 'ի խնդրուածս մեր • զի մի ունայն
 լիցին վաստակք ծառայից քոց:
 Այլ համարե՛ս զաշխատութիւնս
 մեր 'ի գործ արդարութեան, և
 'ի պտուղ Աստուածպաշտու-
 թեան: Ընկ՛ալ Տէր՝ զաղօթս և
 զերկրպագութիւնս մեր, և հատն
 մեզ զողորմութիւն քո առատա-
 պէս • ծածկե՛ս զմեզ ընդ հովա-
 նեաւ ամենազօր աջոյ քոյ: Զօ-
 րացն զմեզ Տէր զօրութեամբ սուրբ
 Հոգւոյդ: Պահե՛ս զմեզ որպէս
 բիբ ական: Եւ ար՛ս առ մեզ
 նշան բարի, 'ի գոյլեստ և 'ի փա-
 ռաբանութիւն անուանդ քում

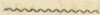
ՅԵՐՐՈՐԴԻ ԺԱՄՈՒ

սրբոյ : Ձի 'ի քո փառս կատարի
ամենայն արարածոց մշտնջենաւոր
փառարանութիւն 'ի բարձունս ,
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ ,
այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից . Ամէն :

ԱՂՕԹԻՔ

ՅԵՐՐՈՐԴԻ ԺԱՄՈՒ

ՀՈԳԻՒ Աստուծոյ՝ որ յայսմ
ժամու ահագին շնչմամբ իջեր 'ի
վերնատունն բաժանելով զհրե-
դէն լեզուս . Էջ և առ մեզ յեր-
րորդ ժամուս , և լից զմեզ ամե-
նայն բարութեամբ քո՝ իբրև ըզ-
սուրբ զԱռաքեալսն , հանգչելով
'ի սիրտս մեր յաւիտեանս յա-
ւիտենից . Ամէն :

ԱՂՕԹՎ

'Ի Մ Տ Ա Ն Ե Լ

Յ Ե Կ Ե Ղ Ե Ց Ի Ն

Օ ԱՅՐ արիւնահեղ և զնեն-
դաւոր պիղծ առնես դու Տէր •
այլ ես ըստ բազում ողորմու-
թեան քում, մտից 'ի տուն քո՝
և երկիրագից 'ի տաճար սուրբ
քո երկիւղել քո •

Եղիցին քեզ հաճոյ բանք բե-
րանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի
իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ •
Տէր օգնական իմ և Փրկիչ իմ •

Մի թողուր զիս Տէր Աստուած
իմ, և մի 'ի բացեայ առնիր յի-
նէն, հայեաց յօգնել ինձ՝ Տէր
փրկուլթեան իմոյ •

ԱՂՕԹՎ ՍՈՒՐԲ ՊԼՏԱՐԱԳԻ

ԸՍՏ Ժիսի և ըստ ասանդոս-Բէան
Հայնիսանց ՎՐԻՍՏՈՍԱԴԱԻԱՆ
և Լոսանոսը շահիբոն Ուղղաթիսո
Սոսրէ Ենէսէնոյ արարողոս-Բի-նի
և պաշտամոսնի 'ի Ժամոսնիսար-
Տան Խորհրդոյ Սոսրէ Պապարագի,
հանդերձ նշանակոս-ԲէամՏԷ զգեոս-
տոս Պապարագիին :

•ԲԱՀԱՆԱՅՆ

Նշանակէ զՏէր Չէր, որ էր
Տշմարիտ Վահանայ յառիպէան ըստ
իարգին Մեւիսէրէի, և զինքն 'ի

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԵՏԱՐԱԳԻԻ

նէրոյ Կէսակոյ Հասի և Գիհնոյ
Հօր Աստուծոյ պարտաւորեաց ։

ՍԱՂԱԻԱՐՏՆ

Նշանէ զչօրո-բի-ն յաղբո-
բեան Տէառն Տէրոյ, որով եւ ՚ի
պարտաւոր ընդդէմ Բեւեարաց, և
արար զժիւղո-բի-ն ազգի Տարդ-
իան ։

ՀԱՊԻԿՆ

Նշանակէ զանՏէղո-բի-ն և ըզ-
Տարո-բի-ն Վարո-ց Տէառն Տէրոյ
և զՏայլո-ճի նորին էրանական Կե-
տո-բեամբ էո-բեանն Աստուծոյ ։

ԳՕՏԻՆ

Նշանակէ զաղջախոհո-բի-ն
Տէառն Տէրոյ և զանխառնո-բի-ն
նորին՝ ՚ի զժայականաց յանկո-
բեանց ։

ԲԱԶՊԱՆՆ

Նշանակէ զյօժարո-բի-ն որպի,
և զպարտաւորո-բի-ն Տէառն Տէրոյ,

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

առ ՚ի կատարել զհամճո-ւթիւն Հօրն
էրկնա-որի :

ՈՒՐԱՐՆ

Նշանակէ զհնազանդո-ւթիւն
Տէառն Վերոյ առ ՚ի ըն-լ զկէն-
սագործ քնօրէնո-ւթիւնն ի-ր՝ ըստ
նախասահման-ւէան Հօրն էրկ-
նա-որի :

ՇՈՒՐՋԱՌՆ

Նշանակէ զլրո-՞ն մ՞էնայն առա-
ջինո-ւէանց՝ որով զարդարեալ էր
Տարդիո-ւթիւն Տէառն Վերոյ ՚ի սիւ-
րանէ յապոյճան ի-րոյ :

ՄՏԱՆԵԼՆ ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ

՚Ի ՍՐԲԱՋՆԱՏՈՒՆՆ

Նշանակէ զիջո-՞ն Բանին Առ-
պո-ծոյ ՚ի յարգանդ Ա՞յեօրհնէալ
կո-սին Մարիամո- :

ՋԳԵՍՏԱՒՈՐԻԼՆ

ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ

Նշանակէ զնէրճար՞նո-ւթիւն Բա-

Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

նիև Աստուծոյ ՚ի ցարգանդի Աջ-
նէրանահոյ ինսիև Մարիամո :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ
ԶԽՈՐՀՈՒՐԴ ԽՈՐԻՆ

Նշանակէ զազօլս եւ զպաշտ-
պանս , զոր Նախահարչն Տաստա-
ցանէին առ Աստուծո վասն գալս-
տէան Տէաան Վերոյ :

ԱՂՕԹԻՔ

ԱՅՍ Մարգարէիցն ձայն խն-
կելի՛ որ զօրհնեալդ քո դալստեան
զազատարձրդ հրաման՝ կանխաւ
ազդէին : Եւ զոր չէ բանիւ նիւ-
թեղէն լեզուի ընդ թիւ արկա-

նել լիասն անբաւուլթեան . փո-
 քունք են և նուազունք . Օրի-
 նակք և նմանուլթիւնք . Հինք
 և ժամանակաւորք . Առ աւե-
 տեացդ քո յայտնուլթիւն , և
 խաչիդ փրկագործուլթիւն : Որ
 յամենայն լայրի կառուցեր զխո-
 րանն լկայուլթեան արեան քո
 ուլստի . որք մեծաբարբառ միշտ
 աղաղակեն քան զդատակնիք մա-
 հուն Հաբեւի՛ զյաղթանակ բար-
 եաց քովմդ հանդիսի 'ի կեանս
 կրկինս և անմահականս . Շնոր-
 հաց . Մկրտուլթեան . Յարու-
 թեան . Նորոզուլթեան . Առ քեզ
 ընտանուլթեան . ընդ Հոգւոյդ
 սրբոյ միուլթեան . Քաւուլթեան .
 Ազատուլթեան . Լուսաւորու-
 թեան . Մշտնջենաւոր մաքրու-
 թեան . Իսկապէս երանուլթեան :

Ընդ վերնոցն կցորդուլթեան ան-
կապճուտ փառաց : Ի շրթունս
մեր ձայնիւ բարձրելոյն՝ հաշտե-
ցուցիչ բանից աղաչանք : Եւ
զոր ահաւորն է ասել՝ կարգեմ
աստանօր, յիշատակ եդեալ մե-
ծիդ երախտեաց : Աստուած իսկ
լինիլ ընտրուլթեամբ շնորհին, և
ընդ հաստողիդ միանալ՝ Տէրունի
մարմնոյդ ճաշակմամբ, և ընդ
լուսոյդ կենաց խառնուլթեամբ :
Ձոր կատարուլմն երջանիկ խոստ-
մանն՝ ըստ Պօղոսի բանին՝ ոչ
ուրեք օրէնն : Այլ դու փրկու-
լթիւն՝ եկիր հայրենիդ քո հարս-
տուլթեամբ . արարեր և կատա-
րեցեր զյուսոյն երկարած դու-
լթիւն . որ առ քեզ պահեալ
անհամառօտելի՝ քաւիչ ամե-
նայնի : Եւ քեզ փառք ընդ Հօր

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

քում , ՚ի գովեստ բարեբանու
թեան Հոգւոյդ սրբոյ • յաւի-
տեանս յաւիտենից • Ամէն :

ԵԼԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
՚Ի ՍՐԲԱԶՆԱՏԱՆԷՆ

Նշանակէ զԺեռ-նդն եւ զյայտ-
նո-լի-նն Տէառն Տէրոյ :

ԳՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԱՌԱԶԻ ԲԵՄԻՆ

Նշանակէ զգեալ Տէառն Տէրոյ
ընդ աշակերտաց ի-րոյ ՚ի լէառն
Յիւ-է-էաց :

ԱՂՕԹ՝Ք

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ ՚ի մերձենալ ժամու չարչա-

րանաց քոց՝ վասն տաղնապաց ոգ-
 ւոյդ սկսար նրկն չիլ և հոգալ օ
 Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի զամե-
 նայն զհոգս և զտրամուլթիւնս
 իմ՝ վերանուիրիցեմ՝ քեզ 'ի
 պատիւ սրբազանից քոյոց չար-
 չարանաց , և արդեամբք նոցին
 ընդունիցիմ զփրկուլթիւն հոգւոյ
 իմոյ ։

ԼՈՒԱՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԶԶԵՌՄՆ

Նշանալէ զարդաստանէն Տէառն
 Պերոյ 'ի լեբինն Յեբէնէաց ։

ԱՂՕԹԻՔ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
 որ 'ի յաղօթելն քո առ Հայր ,

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

փղձկմամբ սրտի հեղեր զարտա-
տուս յաչաց քոց ՚ի լուացումն
մեղաց նախահօրն ։ Շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս զճշմարիտ զղջումն , զե՛
զտիւ և զգիշեր ողբալով զյան-
ցանս իմ , և խոստովանելով ըզ-
մեղս իմ՝ ընդունիցիմ զներումն
և զթողութիւն յամենառատ աղ-
բերէ՛դ կենաց ։

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ ԱՌԱՋԻ

Նշանակէ զանիանիւն Տեառն Չե-
րոյ ՚ի վերայ երեւոյցի-բոց , և զհե-
շտ-ն յինքեհ զչրբոս-նս արեան ։

ԱՂՕԹՎ

Տէ՛ր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
օր ՚ի սաստկանալ երկանց քոց՝

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

զկայլակս արեան հոսեցեր ՚ի մար-
մնոյ քուամէ : Անորհեան մեղաւո-
րիս՝ զի ՚ի պատիւ չարչարանաց
քոց , փոխանակ արեան՝ հեղից
յաչաց իմոց զաղբիւրս արտաս-
ուաց :

ԵԼԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
՚Ի ԲԵՄՆ

Նշանակէ զազօրէն Տէառն Պե-
տոյ Բաղճիոյ՝ ՚ի Լեւիհն Յիւլէնէաց :

ԱՂՕԹՎ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ յաղագս անանգորրութեան
սրտի քո՝ չոգար կրկին և երեքկին
աղօթել առ Հայր քո երկնաւոր :

Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Շնորհե՛ա՛ մեղաւորիս զյարատեւ
ութիւն ՚ի գործս բարիս , զի ար-
ժանի լինիցիմ՝ ընդունել ՚ի քէն
զխնդրուածս իմ :

ԱՍԵԼՆ ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ
Ի ԶԱՐԿԻ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ

Կշանալէ զԺերադրո՞ւիւն Տէառն
Պերոյ ՚ի Լեւիւնն Յիւլէնէայ :

ԱՂՕԹԻՔ

Տէ՛ր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ ծուներ կրկնելով առ Հայր քո
երկնաւոր՝ աղօթեցեր մարդկա-
բար՝ զի անցցէ ՚ի քէն բաժակ չար-
չարանացն : Շնորհե՛ա՛ մեղաւո-
րիս՝ զի յաւէտ ծուներ կրկնե-

26972

17
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ZSUH-Armi.CCP

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՅԱՐԱԴԻ

լով երկրպագանիցեմ կենսատու իդ
իմում՝ հոգևով և ճշմարտու-
թեամբ ։

ՀԱՄԲՈՒՐԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՍԵՂԱՆՆ

Նշանակէ զճարտիչն Տէրան
Պէրոյ ։

ԱՂՕԹ՝Ք

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ համբողջիւ նենգութեան ,
մատնեցար ՚ի Յոզղայէ ։ Շնորհեա՛
մեղաւորիս՝ զի անխարդախ սըր-
աիւ , պաշտիցեմ զքեզ զամե-
նայն աւուրս կենաց իմոց . և միշտ
պատրաստ լինիցիմ առ ՚ի կա-

Ի ԺԱՄՈՒ ՊԵՏԱՐԱԳԻ

տարեւ զպաշտօն սիրոյ՝ ՚ի դէմս
սիրելեաց և ատելեաց իմոց :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ

ԶՄԵՂԵԴԻ

Նշանակէ զխօսիլն Տեառն Պերոյ
Կաղցրո-ԸեմՏԲ ընդ Յո-դայի՝ և
ընդ ԿՏԲոխիին ՚ի Լեւիին յԻ-Էնեաց :

ԱՂՕԹԻՔ

ՏԵՐ իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ վասն փրկուածեան իմոյ ընդ
դաւաճանողաց թշնամեաց քոց ,
քաղցրուածեամբ և հեզուածեամբ
անդորրաբար խօսեցար ընդ նոսա :
Հնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի ըստ
օրինակի կենսատու իդ իմուամ՝

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԴԻ

ընդ ամենայն հալածչաց իմոց և
ատելեաց՝ համբերութեամբ և եր-
կայնամտութեամբ վարիցիմ՝ ի փա-
ռըս անուանդ քում սրբոյ :

ԻԶԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
՚Ի ԲԵՄԷՆ

Նշանակէ զկապիւն և զածիւն
Տէառն Պերոյ ՚ի Լեռնէն Յիւլեհէաց
՚ի պալատն Աննայի :

ԱՂՕԹ՝Ք

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ ՚ի յանողորմից և ՚ի յամբարշ-
տաց Հրէից ըմբռնեցար՝ կապե-
ցար՝ և ածար իբրև զպարտաւոր :
Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի ար-

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

դեամբ չարչարանաց քոց՝ արձա-
կիցիմ՝ ՚ի կապանաց մեղաց իմոց-
և կապահցիցիմ սիրով ընդ քեզ
հաստատապէս ,

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ
ՈՐ ԳԵՐԱԳՈՅՆ

Նշանակէ զառաջին Դպրաց և
Ժառիսէյ-ոյն ՚ի պաշտօնիս :

ԱՂՕԹԻՔ

ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ և հաւա-
տամ ամենակատար , ինքնակա-
տար և նախակատար , զհամազոյ
և զպաշտելի , երկրպագելի և զե-

րագոյ զամենասուրբ զԵրրորդու-
 թիւնն՝ զՀայր և զՈրդի և զսուրբ
 Հոգին ։ Հայր անձին և անսկիզ-
 բըն՝ ծնող Որդւոյ և յառաջ առա-
 քող Հոգւոյն սրբոյ ։ Իսկ Որդին
 ծնեալ ՚ի Հօրէ նախ քան զյաւի-
 տեանս անմարմնաբար և անժա-
 նակապէս ։ Եւ Հոգին սուրբ Բըղ-
 խեալ ՚ի Հօրէ անհատաբար և ան-
 սպառապէս ։ Համագոյակից Հօր
 և փառակից Որդւոյ ։ Միու-
 թեամբն բաժանեալ յերիս յան-
 ձինս ։ և Երրորդութեամբն միա-
 ցեալ ՚ի մի բնութիւն և ՚ի մի
 Աստուածութիւն ։ Եւ արդ՝ ա-
 ղաչեմք զքեզ Հայր երկնաւոր .
 միջնորդութեամբ Միածնի Որդ-
 ւոյ քո ։ և զթութեամբ Հոգւոյդ
 սրբոյ . տո՛ւր մեզ Տէր Հոգի զգաս-
 տութեան ։ Հոգի խորհրդոյ ։ Հոգի

հեղութեան , Հոգի զօրութեան ,
 Հոգի իմաստուութեան , Հոգի գե-
 տուութեան , Հոգի երկիւղի և
 Աստուածապաշտութեան • և լից
 ամենայն բարեգործութեամբ • որ-
 պէս զի զկամս քո արարեալ
 յայսմ աշխարհի , եղիցուք ար-
 ժանի ողորմութեան քում 'ի
 հանդերձելումն շնորհօքն ՔՐԻՍ-
 ՏՈՍԻ • Ընդ որում քեզ և Հոգւոյդ
 սրբոյ վայելէ փառք պատիւ և
 երկրպագութիւն յաւիտեանս
 յաւիտենից • Ամէն :

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝ որ
 հեղութեամբ և խոնարհութեամբ
 համբերեցեր խրոխտանաց և սպառ-
 նալեաց դպրաց և փարիսեցւոցն
 վասն փրկութեան իմոյ : Շնորհեա՛
 մեղաւորիս , զի երկայնմտու-
 թեամբ համբերիցեմ ընդդէմ ա-

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

մենայն ոտնահարու թեանց՝ եր-
և ելեաց և աներևու թից թշնա-
մեաց իմոց :

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

՚Ի ԲԵՄՆ

Նշանալէ զսանիւն Տէառն Պէրո
՚ի պաշտօն Պիղատոսի :

ԱՂՕԹ՝Ք

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ ՚ի քահանայիցն և ՚ի ծերոցն
մատնեցար իբրև զմահապարտ ՚ի
ձեռն Պիղատոսի : Շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս զի զօրու թեամբ շնոր-
հաց քոց ազատիցիմ ՚ի մատ-

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Նութէնէ ՚ի ձեռս իշխանին խա-
լարայնոյ և արբանեկաց նորին ։

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ

ՋՇԱՐԱԿԱՆ

Նշանակէ զՄՏԲասսիանո-Բի-ն և
զԷմբասիտոն-Բի-ն ՄՏԲախին Ժողո-
վէլոյ ։

ԱՂՕԹԻՔ

ԻՒՂ Թափեալ անուէն՝ միա-
ծին Որդի Աստուծոյ՝ Աստուած
Ճշմարիտ , որ յանճառական փա-
ռաց խոնարհեցար ՚ի հայրական
ծոցոյ , և առեր զմարմին ՚ի սուրբ
և յանշաղախ կուսէն Մարիամայ-
եղեր մարդ Ճշմարտապէս՝ ան-
փոփոխելիդ ՚ի յեւթեան , ան-

ցանկելով ընդ ամենայն կիրս մարդկային՝ բաց 'ի մեղաց . 'ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար , և կատարեցեր զամենայն ըստ օրինացն , լքու մն լինելով Մարգարէից և օրինաց . զանիմանալի և զանհասանելի անուշահոտութիւն Աստուածութեանըդ բուրեցեր յաշխարհի՝ հաղորդելով զամենեսեան երկնաւոր և առատաբաշխ պարգևիդ , 'ի յոր կցորդին զմայլեալ անմահացան տիեզերք : Եւ արդ՝ դու նոյն ինքն բարերար և բազումողորմ , բայց զքիմս մտաց իմոց հոտոտիլ 'ի հոտոյ անուշից մարմնոյ Աստուածութեան քո , և ընկալ զաղօթս մեր իբրև զխուենկ անոյշ և որպէս զՊատարագն Աբելի՝ նոյի և Աբրահամու , և իբրև

զբանաւոր պատարագս սրբոց քոց
 և սիրողաց անուան քո՝ որք ՚ի
 սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ , որոց
 մասին և մեզ լիցի ժառանգու-
 թիւն շնորհօք Սիաճնիդ , այժմ
 և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
 տենից . Ամէն :

**ՆՐՁԱԲԵՐԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
 ԶՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆ**

Նշանակէ զչրջմբէրո՝ յն Տէրոն
 Պէրոյ ՚ի քանէն Պիղատոսի աս
 քոնն Հէրովրէի :

ԱՂՕԹ՝ Ք

ՅԵՏ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԻՆ

ՍՈՒՐԲ Աստուած անմահ և
 հզօր՝ որ սրբաբանեալ աշաշտիս ՚ի

հրեղէն և յանմարմին զուարթ-
նոցն, անլուելի և անգաղար օրհ-
նաբանութեամբ. զոր և Սերովբէ-
քն սոսկալի և ահեղագոչ ձայնիւ
երգեն զերգս երեքսրբեան՝ բա-
րեբանելով զանմահ Տէրութիւնդ,
և Քերովբէքն գովասանական
ձայնիւ փառաւորեն զանբաւա-
զօր Աստուածութիւնդ, և ամե-
նայն զօրութիւնքն վերնական գո-
հաբանեն երկրպագութեամբ փա-
ռաւորելով զամենազօր Թագա-
ւորութիւնդ : Ընդ որս և մեք
բանաւոր հօտքո, և ստեղծուածք
անարատ ձեռաց քոց՝ ժողո-
վեալ 'ի գաւիթ սուրբ Եկեղե-
ցւոյ քո՝ կալով առաջի Աստ-
ուածընկալ սուրբ Սեղանոյս՝
տկար անձամբ և մեղաւոր շը-
թամբք երգեմք զերգս երեքսր-

բեան սրբասացու թեամբ, և աղա-
 շեմք զառատաբաշխ գթու թիւնդ՝
 ընկալ զպտուղ շրթանց և զբա-
 նաւոր Պատարագս սրտից մերոց
 ՚ի հաճոյս քո ըստ վերնոցն ար-
 ժանաւորութեան, և թող մեզ
 զամենայն յանցանս մեր, զկամայ
 և զակամայ, զգիտութեան և
 զանգիտութեան, զմտաց և զխոր-
 հրդոց, զբանից և զգործոց, զհոգ-
 ւոց և զմարմնոց, և զամենայն
 մասանց անդամոց, որպէս զի լիցի
 մեզ կարողութիւն արժանապէս
 օրհնել զքեզ և զովել զանուն
 քո սուրբ: Տ՛ուր մեզ Տէր՝ մաք-
 րութիւն մտաց, զղջումն սրտից,
 ճշմարտութիւն շրթանց, զար-
 տասուս աչաց, ամբծութիւն
 հոգւոց, և սրբութիւն մարմնոց,
 չցո՛ղ զմեզ ամենայն առաքինու-

Թեամբ, պայծառ հաւատով, ան-
 երկբայ յուսով և մաքուր սէ-
 րով: Եւ զարդարեա՛ զմեզ խոհե-
 մուԹեամբ՝ ողջախոհուԹեամբ՝
 արիուԹեամբ՝ և արդարուԹեամբ՝
 Զօրացո՛ զմեզ յաղթօղ լինիլ
 ընդդէմ՝ հնարից բանսարկուին,
 և զամենայն նետս մուխս չարին
 շիջուցանել. արդարուԹեամբ և
 ԱստուածապաշտուԹեամբ կալ
 մնալ յաշխարհի ըստ հաճոյից և
 ըստ կամաց քոց, և յետ աստի
 կենացս զանճառ բարիսն վայե-
 լել Տերամբ մերով. որում փառք
 և զօրուԹիւն յաւիտեանս. Ամէն:

ՏԷՐ ԻՄ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝ որ
 վասն իմ՝ 'ի յանօրինաց արհա-
 մարհեցար և այպանեցար: Շնոր-
 հեա՛ մեղաւորիս զի օգնուԹեամբ
 օրբազանից քոյոց չարչարանաց

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

զերծանիցիմ ՚ի խայտառակու
թենէ սարսափելի հրապարակին օ

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ ԶԳԻՐՍ
ՄԱՐԳԱՐԷԱԿԱՆՍ

ԵՒ

ԶԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆՍ

Նշանակէ զհարցաքննութիւն
ՀԵՐՈՂԴԷԻ և ՊԻՂՄՊՈՍԻ օ

ԱՂՕԹՎ

ՅԵՏ

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՅՆ

ՏԷՐ ԻՄ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ վասն իմ իբրև զպարտաւոր և

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Ֆլաստագործ կացեր ՚ի յատենի
դատաւորացն մեծաւ խոնարհաւ
թեամբ : Շնորհեա՛ մեղաւորիս ,
զի ՚ի միւսանգամ քո դալստեանն՝
զուարթերես մատչիցիմ առ դա-
տաւորդ իմ երկնաւոր ,

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ
ԶՍՈՒՐԲ ԱԻԵՏԱՐԱՆՆ

Նշանալէ զդաստիսանիս Տէառն
Պէրոյ , զոր էր Պիղատոսի :

ԱՂՕԹԻՔ

ՅԵՏ

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՅՆ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ կալով առաջի Պիղատոսի՝

վկայեցեր ճշմարտութեան : Ալ-
նորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի հաւատով
և սիրով քո ամրացեալ՝ ոչ երկի-
ցեմ՝ ՚ի յանօրինաց, և ՚ի յանհա-
ւատից բռնաւորաց, այլ համար-
ձակապէս խոստովանիցիմ զքեզ
Աստուածդ իմ ճշմարիտ՝ մարմ-
նացեալ, չարչարեալ և խաչե-
ցեալ վասն փրկութեան իմոյ :

ԸՆԹԵՌՆՈՒԼՆ

Զ Հ Ա Ի Ա Տ Ա Մ Ք Ն

Նշանակէ զբարոյո՞ւմն Պէրրոսի
Առաքելոյն :

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՅԵՏ ԶՈՅԳ ԱՍՈՒԹԵԱՆ

ՀԱԻԱՏԱՄՔԻՆ

Տէ՛ր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝ որ
ըստ Աստուածայնոյ քու՛մ տրա-

Ի ԺԱՄՈՒ ՊԸՏԱՐԱԳԻ

Մադրութեան՝ թոյլ ետուր Պետ-
րոսի զքեզ մարդկապէս ուրանալ
Շնորհեա՛ մեղաւորիս , զի զքեզ
միշտ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ
սրբոյ՝ մի Աստուած Ճշմարիտ խոս-
տովանիցիմ , և հաւատայցեմ և
դաւանիցեմ :

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԱՌ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԱՍԵԼՈՎ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

Նշանալէ զբառնալն Տէառն
Պէրոյ ապ Պէփրոս :

ԱՂՕԹՔ

Տէր իմ ՅԵՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ Աստուածայնով քով գթու-

Թեամբդ դարձար և ակնարկե-
ցեր առ Պետրոս՝ տալով նմա
զղջումն և զյորդուումն արտաս-
ուլաց։ Շնորհեան մեղաւորիս զճշ-
մարիտ զղջումն սրտի՝ զի զտիւ և
զգի շեր ողբալով զսխալանս իմ՝
ընդունիցիմ՝ զներումն և զթո-
ղուլթիւն ամենայն մեղաց իմոց։

ԱՌՆՈՒԼՆ ՍԱՐԿԱԻԱԳԻՆ

Ի ՔԼԻՈՅ ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՋՍԱՂԱԻԱՐՏՆ

Նշանակէ զՔրիստոսոյանիւն
Տեառն Ձերոյ՝ ի շինոսոսոց։

ԱՂՕԹՎ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝
որ վասն փրկուլթեան իմոյ զգեստս

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Նախատանաց զգեցար • գանից և
ապտակաց համբերեցեր : Անոր-
հե՛ն մեղաւորիս , զի ՚ի ձեռն ա-
պաշխարուլթեան մերկանայցեմ
յինէն զգեստս պղծուլթեան • և
զգենուցում զշնորհդ քո երկնայ-
ին • և կապակցեցայց ընդ քեզ •
զի դու ես վերականգնիչ իմ :

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ

ՋՍՐԲԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆՆ

Նշանակէ շխարհիւն Տէառն
Պերոյ ՚ի շինոսորոց :

ԱՂՕԹԻՔ

Տէ՛ր մեր ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
Որդի Աստուծոյ և Բան Հօր , որ
ըստ անճառ բարեբարուլթեան քո

ոչ կամեցար անտես առնել զա-
 րարածս ձեռաց քոց, այլ մար-
 դասիրապէս զթացար յազգս
 մարդկան. խոնարհեցար ՚ի հայ-
 րական ծոցոյ էդ՝ Աստուած,
 առեր զմարմին ՚ի սուրբ կուսէն
 Մարիամայ, կամաւ Հօր և հա-
 ճուլթեամբ սուրբ Հոգւոյն, զամե-
 նայն զմարդկայինս յանձն առեր
 կրել բաց ՚ի մեղաց. և զԱստ-
 ուածային մարմինդ քո ետուր
 փրկանս փոխանակ բազմաց. ըստ
 կանխառացուլթեան անշուշտ հրա-
 մանի քո՝ խաչի և մահու համբե-
 րելով: Հովիւդ քաջ զանձն քո
 եդեր ՚ի վերայ բանաւոր հօտի քո,
 ժողովել զցրուեալսն ՚ի փարախ
 Աթոռղիկէ սուրբ Եկեղեցւոյ
 քոյ, լինիլ մի հօտ և մի հովիւ:
 Ասան որոյ՝ մեք ժողովուրդք և

խաշն արօտի քո՝ երկրամած դի-
մօք խոնարհեալ և 'ի ծունկս
անկեալ աղաչեմք զանբաւ մար-
դասիրութիւն քո • մի՛ թողուր
զմեզ 'ի ձեռաց քոց , և մի՛ անտես
առներ զանբիծ Արեամբ քո փր-
կեալ հօտս • մի՛ տար զմեզ 'ի
փորձ թշնամւոյն և հակառակոր-
դին մերոյ • սրբե՛ա՛ զմեզ 'ի մեղաց
և մաքրե՛ա՛ զմեզ յամենայն անօ-
րէնութեանց մերոց • լու՛ա՛ ըզ-
սիրտս մեր 'ի խղճէ չարեաց և
փրկե՛ա՛ զմեզ յանիրաւութեանց •
լո՛յս տսւր Տէր աչաց մերոց , զի
մի՛ երբէք ննջեսցուք 'ի մահ , և
մի՛ լիցի տեղի պարծանաց թշնամ-
ւոյն , այլ խորտակեալ ջաղխես-
ցի գլուխ նորին՝ զօրութեամբ
ամենայաղթ խաչի քո , և տկա-
րասցին զօրութիւնք մեքենայից

նորա : Եւ տո՛ւր մեզ անարգել
 և անբռնադատ վճարել զկեանս
 մեր ամենայն արդարութեամբ՝
 հետեւելով լուսոյ շաւղաց և երկ-
 նաչու ճանապարհին . 'ի վայրի
 դալարւոջ բնակեցո՛ զմեզ և առ-
 ջուրս հանգստեան սնո՛ . զի տեսցէ
 թշնամին , և ամաչեսցէ զի քո եմք
 ստեղծեալք և քո եմք փրկեալք .
 դո՛ւ ես օգնական և փրկիչ մեր ,
 զի բայց 'ի քէն զայլ ոք ոչ զի-
 տեմք և զանուն քո Տէր կարգամք
 զօրհանապազ . մի թողուր զժա-
 ոանգով թիւն քո 'ի ձեռաց քոց ,
 այլ ամենազօր աջ քո՝ լիցի
 հովանի և պահապան 'ի վերայ
 պաշտօնէից քոց . բարեխօսու-
 թեամբ սուրբ Աստուածածնին և
 ամենայն սրբոց քոց քեզ փառք
 յաւիտեանս . Ամէն :

Տէր իմ՝ ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝ որ վասն իմ փշով պսակեցար, և եղեգամբ գանեցար ՚ի Հրէից, Շնորհեա՛ մեղաւորիս, զի զօրութեամբ սրբազանից քոյոց չարչարանաց զերծանիցիմ՝ ՚ի փշոց մեղաց՝ և մերկանայցեմ՝ զամենայն հանդերձս չարութեան. և լինիցիմ քեզ ճշմարիտ երկրպագու՝ մինչ ՚ի վախճան կենաց իմոց :

ՇՐՋԱԲԵՐԵԼՆ ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶԸՆԾԱՅՄՆ

Նշանակէ զածիւն Տէառն Պերոյ ՚ի Պիղատոսէ որոտոս առ Հրէայն :

ԱՂՕԹԻՔ

Տէր իմ՝ ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝ որ վասն փրկութեան իմոյ ածիս

այսր և անդր իբրև զգառն ան-
մեղ . և իբրև զորոջ առաջի կտր-
չի անմոռունչ կաս : Շնորհե՛ա
մեղաւորիս՝ զի ամենայն վշտաց և
տառապանաց կենցաղոյս՝ ի փառս
անուանդ քու՛մ սրբոյ՝ առանց
ձանձրանալոյ համբերիցեմ :

ԼՈՒԱՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ԶԶԵՌՄՆ

Նշանակէ զլոռնան Պիղատոսի
զՅէրուսաղիմի Վիայոսիւնն անժե-
ղուքեան Տէրու յէրոյ :

ԱՂՕԹ՝Ք

Տէ՛ր իմ՝ ՅԵՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ ՚ի յանիրաւ դատաւորէն Պի-

դատասէ լուացմամբ ձեռաց նորին՝ անմեղ անպարտ գող վկայեցար : Շնորհեա՛ մեղաւորիս , զի զամենայն աւուրս կենաց իմոց ՚ի մէջ զանազան փորձուածեանց ալեաց ծովու աշխարհիս՝ անմեղուածեամբ կենցաղավարիցիմ ՚ի փառս քո :

ՈՂՋՈՅՆ ՏԱԼՆ ՄԻՄԵԱՆՏ
ԱՍԵԼՈՎ

ՈՂՋՈՒՆԱՏՈՒԻՆ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՚ի մէջ մեր յայտնեցաւ

ԵՒ
ԱՍԵԼՆ

ՈՂՋՈՒՆԸՆԿԱԼԻՆ

Օրհնեալէ յայտնութիւնն
ՔՐԻՍՏՈՒ

Նշանակէ զհասարակութիւն Պիղատոսի եւ Հերովոդէի :

ԱՂՕԹԻՒՅ

ՄԻՋՆՈՐԻ Աստուծոյ եւ մարդկան՝ Տէր մեր ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝ որ ամենաբարի եւ խաղաղարար միջնորդութեամբ քով հաշտեցուցեր զՀայր ընդ արարածս, եւ արարեր խաղաղութիւն երկնաւորաց եւ երկրաւորաց • հեռաւորաց եւ մերձաւորաց • եւ զնոյն խաղաղութիւն շնորհեցեր Եկեղեցւոյ քո ասելով, զխաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ, Եւ այժմ Տէր՝ աղաչեմք զքեզ՝ զերկնաւոր եւ զհաշտարար խաղաղութիւն քո պարգևեան մեզ, զի խաղաղու-

Թեամբ և հանդարտու թեամբ վարեցուք զկեանս մեր, առանց մեղաց և առանց գայթակղու թեան և սուրբ սրտիւ սիրել զմիմեանս որպէս դու զմեզ սիրեցեր, դռնել զանձն 'ի վերայ ընկերին որպէս դու եդեր • և լինել առ միմեանս գթածք՝ քաղցունք և բարերարք, որպէս դու արարեր • Հնազանդու թեամբ և խոնարհու թեամբ ծառայել միմեանց, որպէս դու խոնարհեցար 'ի ծունկս քոյոց Աշակերտացն • որով մարթասցուք լինիլ պատշաճապէս անդամք և մարմին գլխոյդ մերոյ, եւ դու Տէր ասացեր, թէ ուր երկու և երեք ժողովեալ են յանուն իմ՝ անդ եմ ես 'ի մէջնոցա • Ասան որոյ և մեք ժողովեալ յանուն քո 'ի դաւիթ սուրբ Աա-

Թուղիկէ առաքելական Եկեղեցւոյ, և Աստուածային և սուրբ ողջունիւս եղեալ մի անձն և մի սիրտ, ըստ սրբոց Առաքելոցն: Լո՛ւր աղաչանաց մերոց՝ մարդասէր Տէր՝ և բնակեա՛ն ՚ի սիրտ և յոգի Ժողովիւնցս յանուն քո: Սրբեալ մաքրեա՛ն և յարդարեա՛ն զմեզ լինիլ տաճար և բնակարան ամենազօր շնորհաց քոց. հեռացո՛ ՚ի մէնջ զամենայն խորամանկու թիւն և զնենգութիւն թշնամւոյն, զի սուրբ սրտիւ և մաքուր մտօք, երկիւղիւ և արդարութեամբ զօրհանապազ փառաւորեսցուք զամենազօր անուն քո, այժմ՝ և միշտ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝ որ քոյով կենարար չարչարանօքդ

պատճառ եղեր հաշտութեան
անիրաւաց դատաւորացն : Անոր
հե՛տ մեղաւորիս , զի ՚ի բաց լքեալ
զամենայն խռովութիւնս և զո-
խակալութիւնս՝ ընդդէմ ամե-
նայն հաւատացելոց եղբարցիմոց ,
սիրով և խաղաղութեամբ կեն-
ցաղաւարիցեմ :

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՋԵՐԵՔՍՐՔԵԱՆՆ

Նշո՞տիէ զերիս սո-ր Վիայսն ,
որ Վիայեցին տնայաբճարապէս :

ԱՂՕԹՎ

ՍՈՒՐՔ , ՍՈՒՐՔ ՍՈՒՐՔ ՏԷՐ զօ-
րութեանց , լի են երկիկնք և երկիկք

փառօք քո : Սերովբէքն աղա-
 ղակեն հրաշալի և հոգեղէն բար-
 բառով առաջի փառաց աթոռոյ
 Աստուածութեան քո . քանզի
 զարհուրեալ 'ի հիասքանչ և 'ի
 հրաշալի փառաց քոց , ոչ ունե-
 լով կարողութիւն արժանապէս
 փառաւորել զանհասանելի մե-
 ծութիւն քո : Ասան որոյ ան-
 լւելի և անդադար օրհնաբանու-
 թեամբ փառաւորեն զմիասնա-
 կան Աստուածութիւնդ , զպաշ-
 տելի և զհամագոյ Երրորդու-
 թիւնդ : Արդ՝ եթէ հրեղէնքն և
 իմանալիքն չեն բաւական քոյոյ
 անբաւութեան , մեք հողանիւ-
 թեայքս և յերկիր կործանեալքս՝
 զի՛նք կարասցուք բովանդակել
 բանիւ զանբաւելի գթութիւնդ
 առ արարածս , և մահաւանդ առ

ազգս մարդկան : Որ նախ ՚ի սկըզբանն արարչագործ ձեռամբդ ստեղծեր զնախնին մեր զԱդամ , պատուելով զնա քան զայլ արարածս՝ որ բանիւ միայն արարան . և յետ պատուիրանազանցութեան պտղոյն ճաշակման , ոչ արարեր անտես զանկեալ բնութիւնս , այլ ետուր զօրէնս և առաքեցեր զՄարգարէս՝ յայտնելով զօգուտն . իսկ պատրեալքն ՚ի պատրողէն ոչ ծանեան զխորհուրդ բարերար կամաց քոց : Ապա Հայրդ երկնաւոր կամելով յայտ առնել զանճառական սէրդ , կամակցութեամբ Հոգւոյդ սրբոյ , առաքեցեր զմիածին և զծոցածին Բանդ , որ եկեալ մարմնացաւ ՚ի սուրբ կուսէն և նովին մարմնովն համբերեաց չար-

չարանաց, խաչի և մահու, և եղև
 քաւութիւն մեղաց մերոց: Ասան
 որոյ մեք ընդ Սերուիբէիցն երգեմք
 նմա ասելով, Ս՛ուրբ՝ Ս՛ուրբ՝
 Ս՛ուրբ Տէր զօրութեանց, լի են
 երկինք և երկիր փառօք քո՝
 օրհնութիւն ՚ի բարձունս. օրհ-
 նեալ է զալուստ քո յաշխարհս
 ՚ի փրկութիւն մեր ՔՐԻՍՏՈՍ
 Աստուած մեր. օրհնեալ է կեն-
 սաբեր տնօրէնութիւն քո. օրհ-
 նեալ է փրկաւէտ չարչարանք քո՝
 որով զերծաք ՚ի չարչարանաց
 և յանչարչարութիւն վիճա-
 կեցաք: Օրհնեալ է կենդանարար
 մահն քո, որով փրկեցաք ՚ի
 դառն մահուանէ, և յանմահու-
 թիւն երկնից վերափոխեցաք. որ
 յաւէժական գոհաբանութեամբ
 մատուցուք փառս և երկրպա-

Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

զուժիւն բարերարիդ՝ փրկչիդ և
նորոգողիդ, յաւիտեանս յաւի-
տանից. Ամէն :

ԿՈԶԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԱՌԷ՛Ք ԿԵՐ՛Ք

Նշանակէ շէմնն Պիղատոսի որ
անոց շրջից, առէ՛ք զառ զառ՝ և
բար յեւոյ օրինացն դարձեցէ՛ք :

Ա Պ Օ Թ Վ Ք

Օրհնեալ է պարզեատուն կե-
նաց, և պարզեն անմահոլթեան՝
ՔՐԻՍՏՈՍ Աստուած մեր :

Ա Պ Օ Թ Վ Ք

ՅԵՏ ԱՍԵԼՈՅ

ԱՐԲԷ՛Ք Ի ՍՄԱՆԷ

Օրհնեալ է շնորհն ձրի, և
պարզե և անծախելի, կենդանի և

Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳՒԻ

Կենդանարար Մարմին և Արիւն
ՔՐԻՍՏՈՍԻ Աստուծոյ մերոյ :

ԱՂՕԹԻՒՅ

ՅԵՏ ՀԱՅՐ ԵՐԿՆԱՒՈՐԻՆ

ՀԱՅՐ երկնաւոր բարերար և
բազումողորմ Աստուած , տը-
ուող բարեաց և պարգևիչ կեն-
դանութեան , որ ամենաբարի
բնութեամբդ՝ յաղթեցար ՚ի մար-
դասիրութենէ , մինչ զի զհա-
մագոյակից և զարարչակից , զա-
թոռակից և զհաւասարակից Բա-
նըդ՝ առաքեցեր յաշխարհ , առ

'ի մարմնանալ 'ի սուրբ Աուսէն՝
 և նովին անմեղ և անպարտական
 մարմնովն՝ եղև գին և փրկանք ա-
 մենայն աշխարհի • զի ետուր զնա
 'ի զենուծն , 'ի մահ և 'ի փրբ-
 կուլթիւն , վասն ամենայն հա-
 ւատացելոց անուան քո մեծի :
 Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ , միջ-
 նորդուլթեամբ Մարմնոյ և Արեան
 Միածնի քո հայեաց 'ի հեղուծն
 սուրբ Արեան նորա , և յանշն-
 չուլթիւն նորա 'ի Խաչին , 'ի
 բացուծն փրկական աղբերաց
 նորա , և յարեամբ թաթաւուծն
 սուրբ Մարմնոյ նորա , և անցն
 'ի մէնջ զցասուծն պատուհասի
 յանցանաց մերոց բարերարու-
 թեամբդ քով , զի նորա եմք
 փրկեալ • խնայեա՛ 'ի գինս սուրբ
 Արեան Միածնի քո , և ողորմեա՛

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

բանաւոր հօտի քոյ՝ յուսացելոցս
յանսւն քո :

ԱՌՆՈՒԼՆ

ՔԱՀԿԱՆԱՅԻՆ ԶԸՆԾԱՅՍ

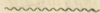
՚Ի ՁԵՌՄՆ

Նշանակէ զգանիլն և շնորհիլն
Տէառն Թերոյ ՚ի Պիղարոսէ և ՚ի
շինոորաց նորին :

ԱՊՕԹԻՔ

ՅԵՏ ՅԱՄԵՆԱՅՆԻ

ԱՐԺԱՆԱՊԷՍ օրհնեմք ըզ-
քեզ , և արդարապէս գովեմք և
զոհանամք զքէն Տէր Աստուած
մեր . որ ըստ բազում ողորմու-
թեան քում անտես արարեր
զանարժան գործս մեր , և այսմ
շնորհի արժանաւորս կացուցեր ,

Ն Ի ԺԱՄԱՌԻ ՊԱՏԵՐԱԴԻ

վասն միջնորդութեան Մարմնոյ
և Արեան միածնի քո . հաղորդս
արա փառաց Աստուածութանդ
քո , միաւորելով ընդ գերա-
պատիւ Ճոխութեանդ քո : Վասն
որոյ՝ յամենայնի օրհնեմք , և ըստ
ամենայնի գոհանամք զքէն զօր-
հանապազ . Տէր Աստուած մեր
ողորմեան մեզ :

ԽԱՉԱԿՆՔԵԼՆ

ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ Ն ԿԵՐԱՅ

ՄԱՐՄՆՈՅ ԵՒ ԱՐԵԱՆ

Նշանակէ զԲԵՒԵԸՆ ՓՐԿՉԻՆ Ն
ՂԻՆՈՒՐՈՅ Ն ԿԵՐՈՅ ՍՐԲՈՅ ԽՈՂԻՆ :

ԱՂՕԹՔ

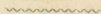
Տէր ԻՄ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ վասն փրկութեան իմոյ տա-
րածեցեր զքաղուկս քոյ արար-

չազործս . և ՚ի վերայ Խաչափայ-
տին բեւեռեցար : Շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս զի զթաղծեալ սիրտս
իմ՝ սիրով ընդ քեզ բեւեռեցեմ ,
և մի երբէք ՚ի քէն մեկուսացեալ
հեռանայցեմ :

Ա Պ Օ Թ Վ

ՅԵՏ ՈՐԴԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

ՀԱՅ կենաց և բաժակ անմա-
հուլթեան՝ միածին Որդի Աստու-
ծոյ՝ Տէր մեր և Փրկիչ ՅԻՍՈՒՍ
ՔՐԻՍՏՈՍ՝ Աստուած ճշմարիտ .
մանանայդ երկնային իջեալ ՚ի
վերուստ , եզեր կերակուր ամե-
նայն հաւատացելոց քոց . հեղմամբ
Արեանքոյ՝ ողորմեա՛ բանաւոր հօտի
քս , շնորհելով զթողուլիւն յան-
ցանաց հաւատացելոց . ՚ի մահու

լէր փրկուեթիւն հաւատացելոց ,
 և արժանապէս ճաշակողաց ըզ-
 Մարմին և զԱրիւն քո սուրբ :
 Յիշե՛ս զփրկաւէտ չարչարանսն
 քո և զկենսատու մահն , զար-
 եամբ ճապաղումն ՚ի Խաչին և
 զանտանելի կիրսն , զոր ընկալար
 ՚ի մարմնիդ վասն մեր : Նայե՛աց
 ՚ի խոցուածս արարչագործ ձե-
 ուաց և ոտից քոց , և ՚ի բացումն
 կենարար վտակին՝ որով նորոգե-
 ցան տիեզերք , և արբեցան արա-
 րածք : Նովին վտակօքն լուս և
 մաքրե՛ս զմեզ յամենայն մեղաց
 մերոց , և թո՛ղ մեզ զամենայն
 յանցանս մեր : Խնայե՛ս Արեամբ
 քո փրկեալ հօտի , և սո՛յց արա
 մեզ ՚ի միւսանգամ գալստեան
 արքայութեան քում , զի մահ-
 ուամբ և չարչարանօք փրկեցեր ,

ՔՐԻՍՏՈՍ Աստուած մեր՝ բարերար
 և նորոգող • և քեզ փառք և
 երկրպագութիւն յաւիտեանս
 յաւիտենից • Ամէն :

ԱՂՕԹԻՔ

ՅԵՏ ՀՈԳԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

ՀՈԳԻ Աստուծոյ Աստուած
 Ճշմարիտ , որ նախ 'ի սկզբանն
 շրջէիր 'ի վերայ ջուրց , և ստեղ-
 ծանէիր զարարածս յոչնչէ , և
 պէսպէս հրաշսն գործեցեր յա-
 լուրս Մարգարէիցն • և 'ի ժա-
 մանակի տնօրէնութեան էակ-
 ցին քո՝ իջեր 'ի Յորդանան
 և 'ի վերնատունն , լցեր զԱռա-
 քեալսն բազմապատիկ շնորհօք :
 Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ , միջ-
 նորդութեամբ սուրբ Մարմնոյ և

Արեան փառակցին քո՝ որ բազմեալ կայ 'ի վերայ սրբոյ սեղանոյս, քջ 'ի սիրտս և յոգիս մեր, և մաքրեա՛ զմեզ իբրև զԱռաքեալսն 'ի սուրբ վերնատանն, և բորբոքեա՛ 'ի մեզ զկայծ սիրոյ Աստուածութեանդ, զի արժանապէս լիցուք տաճար և բնակարան քեզ և էակից փառակցացդ • և ամենազօր շնորհիւ քո՝ լիցուք փրկեալք յաւուր նորոգման մերոյ, և քեզ նորոգողիդ Աստուծոյ՝ վայելէ փառք յաւիտեանս • Ամէն :

ԿԱԼՆ ՍԱՐԿԱՒԱԳԱՑ
ՅԱԶՄԻ ԵՒ ՅԱՀԵԿԻ

Նշանակէ զերկուս աստուծոյն ի աստուծոյն յաջիկ և յահեկէ Տէրտէրոյ :

ԱՂՕԹՎ

ՏԷՐ իմ ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝
 որ վասն փրկուածեան իմոյ ընդ
 անօրէնս համարեցար . և երջանիկ
 աւագակին զարքայութիւն քո
 խոստացար : Անօրհէն մեղաւորիս
 զի յեւանեւն հոգւոյս 'ի մարմնոյս ,
 արժանի լինիցիմ լսել զձայն քո
 Աստուածային երանաւէտ :

ԱՍԵԼՆ ԲԱՀՆԱՅԻՆ ԸՆԻ ՈՐՍ ԵՒ ՄԵԶ

Նշանակէ զդո՞ւնս . Ինչո՞ւն
 ինչ , և ասելն յիշե՞մ ' զիս ՏԷՐ
 յարգեցա՞մ թէ ո՞նչ ստե՞մ :

ԱՂՕԹԻՔ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
 որ բացեր զաչս մտաց աւազակին ,
 զի զքեզ Տէր և Աստուած իւր
 գոլ հաւատայր : Շնորհեա՛ մե-
 ղաւորիս՝ զբացումն աչաց սրտի
 իմոյ , զի զքեզ ընդ Հօր և ընդ
 Հոգւոյդ սրբոյ գոլ մի Աստուած
 հաւատայցեմ . և արքայութեանդ
 քում սրբոյ արժանի գտանի-
 ցիմ , և ընդ Եկեղեցւոյն խրա-
 խուսելով՝ զքեզ փառս և երկր-
 պագութիւնս վերառաքիցեմ :

ԱՂՕԹԻՔ

՚Ի ԺԱՄՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑԻՆ

ՅԻՇԵԱ Տէր և ողորմեա՛ , և
 օրհնեա՛ զուխտ և զժառանգու-

Թիւն Եկեղեցւոյ քում սրբոյ , և
 շնորհեա՛ մեզ զերկնային քո ըզ-
 խաղաղութիւն , զի մի լեցի 'ի մեզ
 տեղի և մուտ չարին • հեռացո՛
 'ի մէնջ զամենայն խարդախու-
 Թիւն թշնամւոյն , և զքռնու-
 Թիւն նորա խորտակեա՛ քարեխօ-
 սուԹեամբ և յիշատակաւ սրբու-
 հւոյ Աստուածածնին , և սրբոյն
 Յովհաննու Վարապետին , և սրբ-
 բոյն Ստեփաննոսի նախավկային ,
 սրբոյն Գրիգորի մեր Լուսաւոր-
 չին , և սրբոց Առաքելոց , Մար-
 գարէից , և սրբոց Հայրապետաց ,
 Մարտիրոսաց , Ճգնաւորաց , Վու-
 սանաց , և ամենայն սրբոց քոց՝
 երկնաւորաց և երկրաւորաց , որոց
 յիշատակն և ս օրհնութեամբ եղի
 ցի 'ի մէջ սուրբ Եկեղեցւոյս՝ և
 առաջի սուրբ Պատարագիս • Ամէն :

Յիշեա՛նք Տէր զպաշտօնեայս քո՛
 զԺնօղսն մեր՛ զվարդապետս, զեղ-
 բարս, զընկերս, զկերակրիչս,
 զուխտաւորս, զճանապարհորդս,
 զհանգուցիչս, զվաստակաւորս,
 զխոստովանողս, զպաշտխարողս,
 զգերիս, զհիւանդս, զնեղեալս,
 զիշխանս, զչարարարս, զբարե-
 րարս, զթշնամիս, զատելիս : Եւ
 որք պատուիրեցին մեզ հաւա-
 սով : Յիշեա՛նք Տէր և ողորմեա :

ԱՂՕԹԻՎ

ՅԵՏ ԳՈՀՈՒԹԵԱՆ

Յիշեա՛նք Տէր և ողորմեա՛ն, և
 զթա՛նի հոգիս հանգուցեալ ծա-
 ուայից քոց, որք ուղիղ դաւա-

նութեամբ պաշտեցին զքեզ , և
 նովին հաւատով և յուսով ննջե-
 ցին 'ի քեզ : Յիշե՛ա՛ զնոսա յա-
 ւուր մեծի դալստեան արքայու-
 թեան քո . ար՛ա՛ արժանի ողոր-
 մութեան , քաւութեան և թու-
 ղութեան մեղաց . դասաւոր-
 ե՛ալ պայծառացո՛ ընդ սուրբս
 քո յաջակողմեան դասուէն , զի
 յաւէժական խնդութեամբ և
 մշտնջենական ցնծութեամբ փա-
 ռաւորեսցեն զքեզ ՔՐԻՍՏՈՍ ,
 ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ ,
 այժմ և մեշտ և յաւիտեանս
 յաւիտենից . Ամէն ,

ԵՐԳԵԼՆ ԴՊՐԱՑ ԶՀԱՅՐ ՄԵՐ

Նշանակէ զԵՕԸՆ Բանս , զոր ասաց
 Փրկիչն 'ի Հերայ Խաւիի :

ԱՂՕԹԻՔ

ՅԵՏ ԶՈՅԳ ԱՍՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅՐ ՄԵՐԻՆ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
 որ 'ի վերայ Խաչին վասն փրկու-
 թեան իմոյ ծարաւեցար, և խա-
 չահանուաց քոց աղօթեցեր :
 Շնորհեա՛ մեղաւորիս զի փրկա-
 րար քոյով նպաստուեթեամբդ
 դառնայցեմ 'ի յախտից մեղաց
 իմոց . և ներելով իմոց պարտա-
 պանաց՝ քեզ ճշմարիտ հովուիդ
 իմուամ հետեւիցիմ :

ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՆ

ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԶԸՆԾԱՅՄՆ

ԱՍԵԼՈՎ

Ի ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՑ

Նշանակէ զստեանդ ուժն Հոգւոյն

Տէտոն Տերոյ 'ի Յէտո Հօր Աստուծոյ
 Ժոյ 'ի Հեբոյ Խաչին :

ԱՂՕԹ՝Ք

Օ ԵՐԵՒԵԱԼԻ Ինձ 'ի փրկու
 կուլթիւն՝ խոստովանիմ ճշմար
 տապէս Մարմին և Արիւն Քրիս
 տոս Աստուծոյ՝ յուսոյ իմոյ , և
 աղաղակեմ առ քեզ՝ մեղայ
 յերկինս և առաջի քո . սրբեան
 զիս յամենայն պղծուլթենէ հոգ
 ւոյ և մարմնոյ : Շնորհեան ինձ
 ժամանակ և ցանկուլթիւն ա
 պաշխարուլթեան . իրկեան զիս
 յերևելի և յաներևոյթ թշնա
 մոյ . տալաւորեան զօգուտն հոգ
 ւոյ և մարմնոյ իմոյ : Պարգևեան
 ինձ բարեգործուլթեամբ և բարե
 պաշտուլթեամբ զքեզ արժանա
 պէս ճաշակել , և փառաւորել

զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հո-
գիդ , այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից . Ամէն :

ԹԱՆԱԼՆ ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ
Ի ՅԱՆԱՊԱԿԱՆ ԱՐԵԱՆ

Նշանակէ շէրիւն Արեամբ
Փրկչին Տէրոյ :

ԱՂՕԹԻՔ

Տէր իմ ՅԻՍԻՈՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝
որ ըստ նախագուշակութեանն
Եսայեայ Մարգարէին՝ Հնձան
հարեր՝ և զհանդերձ մարմնոյ քո
ներկեալ արեամբ քով թաթա-
ւեցեր : Շնորհե՛ա՛ մեղաւորիս , զի
ճաշակամբ նոցին մաքրիցիմ յա-
մենայն աղտեղութեանց հոգեկա-
նաց . և իսկութեամբ սիրոյ ընդ

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Քեզ՝ մինչև ցկէտ կողման իմոյ
կապակցիցիմ հաստատապէս :

ՈՂԲԵՐԳԻԱԿԱՆԻՔ

ՎԱՍՆ ՀԱՄԱՅՆ ԱԶԳԻ

ԵՒ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԱՑ

ՀԱՅՈՑ

Ի՞նչ արդ Տէր իմ և Աստուած
իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ, ես ամե-
նասխալ և բազում չարեօք և
անօրէնութեամբ լցեալ ծառայս
քո, արդէն յերկիր խոնարհեալ՝
կորագլուխ անձամբ և մեծակա-
կան ողբով՝ ի խորոց սրտէ հառա-
չեմ առ ամենագթած Աստ-

ուածդ իմ, և աղաչեմ: Վասն
 ողորմելի և անտերուհի ազգիս
 մերոյ աղաղակեմ առ քեզ՝
 ո՛վ ողորմելեաց Ողորմած. ան-
 տիրացելոց Տէր. անճարացելոց
 ճար. անօգնականից Օգնական.
 անյուշից Յոյս և Ապաւէն. նե-
 ղելոց և վշտացելոց հանգիստ և
 մխիթարութիւն: Գոչեմ առ քեզ
 մեծաւ թախանձանօք. բայց Տէր
 զաչս քո, և տես զողորմելութիւն
 մեր. տես զիոքրիկ հօտս քո, թէ
 ո՞րպէս եմք ցրուեալ և տարագ-
 րեցեալ ընդ ամենայն երկիր և
 մատնեալ՝ ի ձեռս օտար տերանց
 և թշնամեաց. զբկեալ ՚ի սեպ-
 հական բնակութեանց և ՚ի հայրե-
 նեաց մերոց:

Ո՛հ, զի եմք որպէս զնաւ ղեկա-
 բեկ տատանեալք յալիս ծովու՝

առանց ղեկավարի , և որպէս ոչ -
 խարք մոլորեալք 'ի յանապատի
 առանց հովուի . և ոչ ունիմք
 զՄովսէս՝ որ առաջնորդեսցէ . և
 ոչ ունիմք զՅեսուս՝ որ ընդ դէմ
 թշնամեաց կացցէ . և ոչ ունիմք
 զԴաւիթ՝ որ վասն մեր հաճոյա-
 կան պատարագս մատուցէ քեզ ,
 և զսուր բարկուեթեան քոյ յետս
 դարձուցէ : Եւ ոչ ունիմք ըզ-
 Մարգարէ , զԹագաւոր և զԱռաջ-
 նորդ . և ոչ զօգնուեթիւնն իմն
 յումեքէ :

Իշխանք մեր և ազատագնեայք
 մերկացեալք յիշխանութեանց և
 յընչից՝ և անկեալք ընդ իշխա-
 նութեամբ այլոց՝ ծառայեն թըշ-
 սւառուութեամբ :

Հասարակ ժողովուրդքս գրա-
 ւեալք 'ի ներքոյ ծանր լծոյ և հար-

կի այլազգեաց՝ հազիւ թէ հայթ-
հայթանօք գտանեմք զապրուս-
տըս կենաց մերոց. և զսերմանեալ-
սըն և զվաստակս մեր այլք ու-
տեն և վայելեն :

Եկեղեցիք վայելչագեղք և
վանորայք պայծառաշէնք՝ որք
յանուէն քո և 'ի յիշատակ սրբ-
բոց քոց սիրելեաց կառուցան ,
Հոգւոյդ սրբոյ օծմամբն կնքե-
ցան , և ամենայաղթ խաչիդ
նշանաւն պսակեցան , յորս մատ-
չիւր պատարագ Գառնիդ Աստու-
ծոյ 'ի փրկուեթիւն աշխարհի ,
յորս կատարէին սրբազործ և
հոգեկեցոյց խորհուրդք քո ,
յորոց ելանէին և վերառաքէին
առ քեզ ձայնք օրհնութեանց և
փառաբանութեանց , բուրմուռնք
հոգեորականք , նուէրք հաճոյա-

կանք և ազօթք հաշտարարք ,
 ահա՛ ըստ մեծի մասին ամայ-
 ացեալք և ապականեալք՝ դո-
 ղոց և դազանաց օթարան են
 եղեալք :

Յիրաւի ձգեաց թշնամին զձե-
 ուրն ՚ի ցանկալիսն քոյ : Մտին
 հեթանոսք ՚ի ժառանգութիւնս
 քոյ և պղծեցին զսուրբ տա-
 ճարս քո : Սրահք և սրբութիւնք
 նոցա դարձան յապականու-
 թիւն : Սուգ առին ճանապարհք
 նոցա : Հատան երթլեեկք տօնից
 տարեկանաց նոցա : Լռեցին ՚ի
 նոցանէ ձայնք օրհնութեանց և
 փառաբանութեանց : Գազանք և
 յափշտակօղք մուտ և ել առնին
 ՚ի նոսա : Սքանչելարար դամ-
 բարանք և բժշկարար նշխարք
 սրբոց քոց՝ որք ՚ի նոսա , կոխան

էղեն ռաից անսրբոց և պղծոց :
Քահանայք և պաշտօնեայք նոցա
հալածեալք . Ուստի եղաք մեք
մնացորդքս նախատինք դրացեաց
և այսն կատականաց թշնամեաց
մերոց :

Արդ այս ամենայն եկին և զան
'ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց :
Քանզի մեք մեղաք , անօրինե-
ցաք և ապստամբեցաք 'ի քէն .
վասն այսորիկ և դու թոյլ ետուը
այս ամենայն չարեաց զալ 'ի վե-
րայ մեր և տիրել մեզ , և մատ-
նել զմեզ 'ի ձեռս թշնամեաց :
տերանց ապստամբողաց . որպէս
ահա եմք տառապեալք 'ի վերայ
ամենայն երկրի այսօր վասն մեղաց
մերոց : Ուրեմն Աստուծոյդ մեր-
սւմ արդարութիւն . և ամօթ
երեսաց մերոց :

Արդ՝ այժմ առ ո՛վ դիմես-
ցուք՝ ո՛վ Աստուած մեր . և ո՛ւմ
պատմեսցուք զցաւս մեր , եթէ ոչ
քեզ բարկացելոյդ . որ որպէս ար-
դարութեամբ խրատեցեր և հա-
րեր զմեզ , կարօղես և դուռ ողոր-
մութեամբդ անդրէն վերստին
բժշկել և մխիթարել :

Վասն որոյ՝ ահա անկանիմ
առաջի անոխակալիդ Աստուծոյ .
և ըստ անառակին գոչեմ , մեղաք
յերկինս և առաջի քոյ . մեղաք
ստեղծողիդ մերոյ . մեղաք բա-
րերարիդ մերոյ և Աստուծոյ :

Աղաչեմ զքեզ անոխակալ Տէր
Աստուած՝ դարձի՛ր 'ի բարկու-
թենէ քումմէ և անցո՛ 'ի մէնջ
զցասումն քո . մի՛ յիշեր զմեզս
մեր զառաջինս . վաղվաղեսցէ
առ մեզ ողորմութիւն քո . զի աղ-

քատացաք յոյժ , Ջարթիւր՝ Տէր ,
 զարթիւր . արի և մի մերժեր զմեզ
 իսպառ : Մի մոռանար զաղքա-
 տուլթիւն և զնեղուլթիւնս մեր :
 Արի Տէր՝ օգնեա՛ մեզ և փրկեա՛
 զմեզ վասն անուան քոյ , որ կոչե-
 ցեալ է 'ի վերայ մեր : Մի մատ-
 ներ զմեզ իսպառ վասն անուան
 քոյ . մի ցրեր զուխտս քո . և մի 'ի
 բացեայ առներ զողորմուլթիւնս
 քո 'ի մէնջ : Ջի դու միայն ես
 Տէր մեր և թագաւոր . դու միայն
 ես Փրկիչ մեր և օգնական . դու
 միայն ես ապաւէն մեր և յոյս :
 Ջի բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գի-
 տեմք . և զանուն քո կարդամք
 հանապազ : Տես զտառապանս
 ազգիս մերոյ . հաս յօգնուլթիւն
 և այց արա .

Եւ որպէս գթայիր հնոյ ժողո-

վըդեանն վասն Աբրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ և վասն Իսաթի ծառայից քոց • զթ՛ա և այժմ՛ նորոյ ժողովըդեանի և փոքուհօտիդ, վասն սրբուհւոյ Աստուածածնի՝ անարատ ծնողի քոյ • սրբոյն Յսվհաննու Կարապետին և Մկրաչին քոյ • սրբոյն Ստեփաննոսի նախավկային քոյ • սրբոց Առաքելոցն և Մարգարէիցն քոց • և սրբոց Առաքելոցն և յատուկ Լուսաւորչացն մերոց՝ Թադէոսի և Բարթոլղիմէոսի, և սրբոյն Գրիգորի բազմաչարչար վկային քոյ • և նորին Որդւոց և Թոռանց՝ բնորեւոց ծառայից քոց • և սրբոց Հռիփսիմեանց և Գայիանեանց՝ յաղթօղ վկացիցն քոց • Եւ բարեխօսութեամբ սրբոց Հայրապետաց և Վարդապետաց, Ճգնա-

ւորաց , Մարտիրոսաց , Կուսաւ
նաց , և ամենայն սրբոց քոց հնոց
և նորոց՝ յայտից և անյայտից :

Այլ և բարեխօսուեթեամբ սրբոց
քոց երկնաւորացդ՝ Գաբրիէլի և
Միքայէլի և ամենայն անմար-
մնական դասուցդ :

Ձի եթէ վասն բազում մեղաց
մերոց և անօրէնուեանց առ
ժամանակ մի թողեր զմեզ . դար-
ձուցեր զերեսս քո՝ ի մէնջ և
տրտմեցուցեր . վասն պատուական
արեան քոյ՝ և վասն արդարու-
թեան սիրելեաց քոյ՝ դ՛արձ առ
մեզ . և ողորմուեթեամբ քով մե-
ծաւ ողորմեաց մեզ . և ուրախացն
զմեզ՝ որպէս ասացեր առ Եսայ-
եաւ , Լսեցն և մեզ զայն երանա-
ւէտ ձայնն թէ՛ Լուսաւորեաց
Եկեղեցիդ Հայաստանեայց և

ուրախ լեր, զի հասեալ է լոյս քո օ
 Ահաւասիկ ես դարձուցանեմ 'ի
 քեզ զխաղաղութիւն իբրև ըզ-
 գետ և զմանկունս քո 'ի հեռ-
 աստանէ 'ի վերայ ուսոց իւրեանց
 բարձեալ բերիցեն : Յիրաւի՛ այդ-
 պիսի ամենակարող Աստուծոյ
 ողորմութեան եմք մնացեալ
 ապաստան՝ ողորմի՛ծ Աստուած :

Ուրեմն հաշտե՛աց ընդ մնա-
 ցորդաց ժողովրդեան քոյ . լիրկե՛ս
 զմեզ մեծաւ սքանչելեօք . ժողո-
 վե՛ս զմեզ 'ի գոգ սիրոյդ և մխի-
 թարե՛ս 'ի փառս անուան քոյ
 սրբոյ, որ կոչեցեալ է 'ի վերայ մեր :

Այլ և աղաչեմ զքեզ, Տէր իմ
 և Աստուած իմ, վասն ամայացե-
 լոց և անշքացելոց վանորէից և
 Եկեղեցեաց մերոց : Լիւր մեզ՝ ահա՛
 նեղեալ անձամբք աղաղակեմք օ

Մի յիշեր զմեղս մեր, որք բարկացուցաք զքեզ. այլ յիշե՛ա զսուրբսն քո՝ յորոց անուն կառուցան եկեղեցիք մեր: Ջսուրք և զմաքուր նշխարս նոցա, որք ամփոփալք են ՚ի նոսա. և զսրբուլթիւնսն՝ յորոց վերայ անուն քո կոչեցեալ է:

Եւ ո՛չ եթէ վասն արդարութեան իմոյ արկանեմ զայս աղերս առաջի քո, այլ՝ վասն բազում գթութեան քոյ. և վասն սիրոյ սիրելեաց սրբոց և սրբութեանց քոց:

Ուրեմն՝ աղաչեմ զքեզ՝ ողորմած և գթած Աստուած՝ վասն անհուն ողորմութեան քոյ. ՚ի սէր սրբոց Եկեղեցեաց և սրբութեանց քոց. բարեխօսութեամբ քեզ հաճոյացելոց սրբոցն քոց. և

միջնորդութեամբ նոցին չարչարանացն՝ պատուական արեանն, և մաքուր նշխարաց և դամբարանացն. ողորմե՛ա և այց արա՛: Որպէս տառապեցուցեր բարկութեամբդ, նմանապէս բժշկե՛ա և մխիթարե՛ա ողորմութեամբդ: Ջի որպէս տեսին աչք մեր զամայութիւն և զապակնութիւն նոցին վասն մեղաց մերոց, տո՛ւր մեզ՝ աեսանել վերստին զվերանորոգութիւն և զպայծառութիւն նոցին վասն սիրելեաց սրբոց քոց:

Եւ որպէս հատան և լուեցին ձայնք օրհնութեանց և փառարանութեանցն՝ ի նոցանէ, արա՛՛ զի վերստին զօրասցին և բարձրացին ի փառս անուանի քոյ. զի ծանիցեն ամենեքեան թէ՛ կոչեցեալ է անուն քո՛ ի վերայ մեր՝

և նոցա ։ Ջորս և մեր տեսանելով
վերառաքեսցուէք փառս և գո-
հուածիւնս 'ի յերկիինս քեզ ընդ
Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ ։ այժմ
և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից ։ Ամէն ։

ԴԱՌՆԱԼՆ ԲԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԱՌ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԸՆԾԱՅԻՒ
ԱՍԵԼՈՎ 'Ի ՍՈՒՐԲ 'Ի ՍՈՒՐԲ

Նշանակէ զհանգչիւն Բանին Առ-
քո՛ծոյ 'ի գիւղն Մ'օր Ի-բոյ յեք
իջանէլոյն 'ի Խաչէն ։

Ա Ղ Օ Թ Վ Բ

ԵՐԿՐՊԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ և հաւա-
տամ , զի դ՛՛ն է Ճշմարիտ մարմին
և արիւն ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ՝

Որդւոյն Աստուծոյ , որ բառնայ
զմեղս աշխարհի :

ԱՊՕԹՎ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ յիջանելն քո 'ի Խաչէն՝ հան-
գեար 'ի գիրկս Մարիամոլ՝ անա-
րատի Մօր քո , և ցօղով կուսա-
կան արտասուաց նորին՝ ուռզա-
նիլ հաճեցար : Շնորհեա՛ մե-
ղաւորիս զի զսիրտ իմ մեղսա-
մած՝ քեզ կենսատուիդ իմոլմ
օթեան և առազաստ պատրաս-
տեցից , և անդադար զխոցուածս
մարմնոյդ՝ ողբալով համբուրե-
ցից :

ԱՐԿԱՆԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ՋՄԻ ՄԱՍՆ ԿԵՆԱՐԱՐ
ՄԱՐՄՆՈՅՆ ' Ի ԲԱԺԱԿՆ

Նշանակէ շիջումն Հոգւոյն
Տէրու Տէրոյ Ի Տժոխոս առ նա-
խահարս :

ԱՂՕԹԻՔ

Տէր իմ ՅԵՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝
որ ըստ անճառելի ողորմութեան
քու՛մ իջեր ՚ի դժոխս , միաւո-
րեալ Աստուածութեամբդ առ-
՚ի սիրտիւ և վերածել զնախա-
հարս : Շնորհե՛ա՛ մեղաւորիս , զի
՚ի մէջ դժոխոց մեղաց իմոց ար-
ժանի լինիցիմ այցելութեանդ ,
և օգնութեամբ քով յառնի-
ցեմ ՚ի մեռելոտի գործոց իմոց .
Ամէն :

ՃԱՇԱԿԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԶՍՐԲԱՐԱՐ ՄԱՐՄԻՆ ԵՒ
ԶԱՐԻԻՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Նշանակէ շնորհաւորական ճեպարան
Պէրոյ երեւորեալ ՚ի գերեզմանի :

ԱՂՕԹՎ

ԵՐԲ ԱՍԻ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՊԱՏԱՐԱԳԵԱԼ

ՄԻԱԾԻՆ Որդի Աստուծոյ և
Բան Հօր՝ արարիչ երկնաւորաց և
երկրաւորաց , և լցուցիչ համայն
արարածոց . որ ընդ ս զամենայն
յամենայնի , անպարագրելի գոլով
ընդ թեամբ՝ բովանդակեցար ՚ի
մարմնի , զի տեսանելի և շօշափելի
լիցիս մարդկային ազգի , վասն
որոյ ճաշակելի և կերակուր եղեր
ամենայն հաւատացելոց , զի տա-
ցես զկեանս յաւիտենականս ա-
նոցիկ՝ որք հաւատով և սրբու-

Թեամբ մերձեանն 'ի քեզ՝ ըստ
անսուտ խոստման քո՝ մարդասէր
Եւ այժմ՝ մեք իրկեալքս պատ-
ուական արեամբ քո՝ հաւատով
տեսանեմք զՓրկիչի մեր բոլորա-
պէս պարունակեալ 'ի ներքոյ
կրկին տեսակաց՝ հացին և գին-
ւոյն, հոգւով՝ մարմնով և Աստ-
ուածու թեամբ . յաղագս որոյ եր-
կրպագու թիւն մատուցանեմք իր-
կողիդ մերում, և աղաչեմք զան-
բաւ գթու թիւն քո : Լոյծ զկապ
մեղաց մերոց, և ջնջեա՛ զձեռա-
գիր մերոյ անօրէնութեան . բեւե-
ռեա՛ զմեզ յերկիւղ և 'ի սէր
քո սուրբ, զի միշտ գնասցուք
արժանի կոչմանն՝ յոր կոչեցեր
զմեզ : Տ՛ուր մեզ Տէր՝ բանաւոր
հօտի քո յամենայն սրտէ հետ-
և ել միայն զկնի ճշմարիտ հով-

ու ի դ և կատարել զկամս քո , և
 լսել զերանաւէտ բարբառ քո ,
 աճել օր ըստ օրէ , և պահել
 զպատուիրանս քո զօրհանապազ :
 Պարգեւե՛ա՛ մեզ զսիրտ սուրբ և
 զհոգի խոնարհ , զի մի արհամար-
 հեալ լիցուք առաջի քո . մաք-
 րե՛ա՛ զմիտս և զխորհուրդս մեր ,
 որպէս սրբոց քոց Առաքելոցն , զի
 ընդ նոսին արժանի լիցուք՝ ըզ-
 սուրբ և զսրբարար , զկենդանի և
 զկենդանարար մարմին և զար-
 իւն քո՝ ՔՐԻՍՏՈՍ Աստուած մեր
 Ճաշակել և ընդունել , յուսով
 կենացն յաւիտենից , ընդ ամե-
 նայն սուրբս քո , այժմ և միշտ և
 յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

ԱՂԵՐՍԱՆԻՔ

ՎԱՍՆ

ԽԱՉԻ ԵՒ ՉԱՐՉԱՐԱՆԱՑ

ՓՐԿՉԻՆ

ԻԱՐԵԲԱՆԱԼ Աստուած
 երկնաւոր , միայն արարիչ , Տէր
 ամենակալ , մեծութիւն անեղ ,
 գթութիւն օրհնաբանելի , ողոր-
 մութիւն խոստովանելի , բարե-
 բարութիւն երկրպագելի , խնա-
 մակալութիւն պաշտելի , մար-
 դասիրութիւն տօնելի , պահպա-
 նութիւն խնկելի , բարձրեալ
 անքնին , մերձաւոր կամարար ,
 ապաւէն անկասկածելի , մխի-
 թար սրտից , փարատիչ վշտաց ,
 ապաքինիչ ցաւոց , սպառու մն
 զհատութեանց , բարձումն պար-

տեաց , փոխարկիչ կարեաց , կար-
գաւորիչ կրից , յարմարիչ բա-
նից , սանձարկու լեզուի , շքը-
ջադրութիւն շնչոյ , կացուցիչ
հագագի , ամփոփիչ խորհրդոց ,
կրթարան կամաց , արձանացու-
ցիչ յուզմանց , հանդարտու-
թիւն մրրկաց , խաղաղութիւն
ծփանաց , որ ունիս վթեւոց
ամենընթաց իշխանականիս , և
իմաստութեամբ նուաճեալ առ-
քեզ դարձուցանես :

Գոհաբանեալ միշտ երախտա-
ւոր , որ հեզութեամբ անհպար-
տութեան երկայնամտեալ հանգ-
չիս տենչանօք անճառ հրաշիւք
յանձինս սրբոց : Թագաւոր էից
համայնից , ամենայնիւ ծանու-
ցեալ գթած . սկզբնահայր և
նախաշուիղ սիրոյն ընթացից :

Ճանապարհ կենաց, որ առաջնորդ
 դես քաղցրութեամբ դիմելոյս
 'ի լոյսդ վերին: Չեռնկալու
 մեծ վստահութեան, որ ոչ թող
 ղացուցանես գայթակղելոյս 'ի
 վայր կործանիլ: յուսոյ կերպա-
 րան, ճշմարիտ առ հաւատչէիւ
 աղաչողաց մատանց յայտնի երե-
 եալ: ապաւինութիւն հան-
 դստեան՝ որ ոչ երբէք մատնես
 վտանգի դատապարտութեան:
 Ազատութիւն շնորհածիր, որ
 տաս լիապէս առանց փոխատրու-
 թեան փրկանաց: առատութիւն
 աննախանձելի, որ քոյին փառա-
 ւորութեամբ զանարգ նիւթ հո-
 ղոյս ճոխացուցանես: Պայծա-
 ռութիւն անստուեր, որ ճառա-
 գայթիւք ահեղ բարձրութեան
 պարածած կեալ՝ զթշուառս կրկին

բարդաւաճ առնես : Քաւիչ մե-
 ղանաց բազմաց , որ զհերքեալս 'ի
 փրկութենէ առաջնոմն պայծա-
 ռուութեամբ նորոգեալ՝ վերստին
 վայելչացուցանես : Հնարաւոր
 դիւրահաս առ ամենայն անբաւ
 գերամբարձութիւն յաւէտ յա-
 ռաջեալ . ելք վստահութեան առ
 խոստացելոցն վայելս . երանու-
 թիւն անձկալի , յոր զկենդանու-
 թիւն շնչոյս լքանելն է ախոր-
 ժելի , զի զքեզ գտից՝ կենդանի :
 Աամք անփոխադրելի առ 'ի քա-
 ռութիւն գերւոյս զօրացեալամե-
 նագովելի . անսխալելի դեղ կե-
 նաց , որ և մեռելոց բնաւին եղ-
 ծելոց առնես զսքանչելիս : Ամե-
 նաստեղծ աներկբայելի , որ ըզ-
 հուրք կիզեալն և զհողմով հոսեալն
 և զժանեօք գազանաց ծախեալն՝

՚ի քթթեւ ական նովին հիւթա-
կանութեամբ անպակաս յարու-
ցանես : Անհաւասար համար-
ձակութիւն , յորում Աստուա-
ծօրէն պանծանօք պարծելն է
իրաւացի :

Հայեաց Տէր յերկնից զուարթ
քաղցրութեամբ յամենակործան
վտանգ նեղելոյս , և արձ ան-
գորր հանգստական դիւրաւոր ՚ի
բազմատազնապս հեծութենէ : Եւ
զյարուցեալ զումարս սատակ-
չացն , եթէ սպառազէնք այսա-
կան դժնեայ հնարաւորութեան
քուռն մարտակցաց պատկա-
նեալ զինուք , եթէ մեղաց տգեղ
և քո ատելի կերպարանք , եթէ
ցաւոց և ախտից վատնիչ և
կորստական նշմարանք , մերժես-
ցես հանցես հատցես խափանես :

ցես և հալածեսցես հեռի սահմանաւ իսպառ տարագրեալ անդարձ որոշմամբ վերստին կորստեանն . և կառուցես կացուցես նպատակ կենաց և ամուր մահարձան զնշան խաչիդ ապաւինելոյս 'ի քեզ փրկութիւն , եւ յայսմ անպարտ և անպատիր և անվանելի արուեստից ահաւորիդ մեծութեան լուծցին որոգայթքն գաղտնածածուկ սատանայականք , կապտեոցին մեքենայքն , վատնեոցին գայթակղութիւնքն , խայտառակեոցին հաղբիցն դրութիւնք , յայտնեոցին երեւոյթք որսոյն , գտցին նենգողին ծուղակք , վերասցին վարմին վերարկութիւնք , տոչորեոցին որոմանցն բոյսք , նզովեոցին բռնաւորին շարարանութիւնք , կտրեոցի լար

խարէսութեան 'ի մահ որսողին ,
 պարսեսցին պատրողին բանսար-
 կութիւնք , պակասեսցին զէնք
 զբպարտողին , անկցին սուսերք
 մահաբերին , սուզեսցին սադրո-
 ղին պատրաստութիւնք , արձա-
 կեսցին տուուէնք տազնապողին :
 Այլայլեսցին սուտ կերպարանք
 կեղծաւորին , սատակեսցին խրոխ-
 տականացն խիստ յարձակմունք ,
 ցրուեսցին կցորդութիւնք կեր-
 չացն , բաժանեսցին ազինք աւա-
 զակացն , քսյքայեսցին բոյլք բար-
 բարոսացն , քանդեսցին ամրոցք
 ապստամբողացն , արգելցին ամպ-
 րոպք յանդգնելոցն , փարատես-
 ցին փորձողին անձրեւք , հալեսցի
 և ցամաքեսցի եղեամն աղան-
 դաւորին : Խորտակեսցի եղջիւր
 գոռոզին , մանրեսցին ամբառ-

Նալիք դրօշիցն կերպարանաց ,
 փշրեսցին ամբարհաւաճութիւնք
 հպարտացելոցն , նահանջեսցին
 դիմեցմունք ճակատելոցն , քակ-
 տեսցին միաբանութիւնք զօրացն
 Բելիարայ՝ թէ անմարմինք ե եթէ
 մարմնաւորք , փախիցեն ընդ նոյն
 ճանապարհ 'ի մի շաւղաց հետոց
 յեւթն տարակոյս • 'ի գուրն ինձ
 փորեալ ինքեանք ընկճեսցին •
 Յեղանակեսցին ձմերուտնք ձանձ-
 րացուցչին • հատցի կապն կցոր-
 դութեան մշտաջան աւազակին •
 նողկասցի մտացս կայից համբոյր
 շողոքորթին • ընդ միջեալ մեկնես-
 ցին նետաձգութիւնք նեղչին •
 կացցէ 'ի սասանման նաւ խար-
 դախողին • խլեսցին յարմատոց
 անտի առամունք խաճանողին :

Ասն փայտիդ օրհնութեան

կենաց՝ յորում պրկեցար Աստու-
 ռածոյ անըմբռնելի . յիշատա-
 կաւ բեւուացո՛ր՝ որով ՚ի գործի
 մահուն մածուցարարարիչո՛ւ երկ-
 նի և երկրի , արեամբո՛ւ տէրու-
 նականաւ՝ որով զվիշապն մեծ՝
 կարթիւ ածեալ որսացար , լեղ-
 ւոյն դառնութեամբ զոր արբեալ ,
 զգեղատուութիւն կորուստչին
 արտաքս հեղեր , պատմաբանու-
 թեամբ ըղձական ճառից կրի-
 ցըն սարսափելեաց՝ որով զլը-
 բութիւն հակառակողին ըմբե-
 րանեալ ամաչեցուցիր . անուամբո՛ւ
 անհասականաւ ամենայնիւ ան-
 թարգմանելոյո՛ր՝ յորմէ դողան և
 դատապարտին սոսկացեալ սաս-
 տիկ սարսափմամբ բնութիւնք
 ամենայն երևութից և աներևու-
 թից . եղիցին այս ամենայն պար-

զև ք շնորհաց խոստովանելոյս 'ի պաշտպանութիւնն , 'ի բժշկութիւնն և 'ի քաւութիւնն : Եւ մահաբեր դառնաթոյն օձին , և որ 'ի նմա ազգեաց տիեզերադաւ չարութիւնն , 'ի սատակումն եղիցի նորին . նոյն ինքն 'ի կորուստ և յանբժշկական հարուած տանջանացն սուլաւ մատնեսցի , կապեսցի և ըմբռնեսցի : Եղիցի ողորմութիւն ստեղծողիդ ընդ իս , և շունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ անբաժանօրէն կապաւ միացեալ 'ի մի :

Եւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս ձայնի մաղթանաց գոչման աղօթից հայցման ծերոյ և տղայոյ , կուսի և երիտասարդի . և եթէ յաղախնեաց ոք պաղատեսցի աստուածսիրարար , հաւա-

սարապէս անաչառու թեամբ ընկալցին ՚ի քէն մասն երանու թեան պարտուց ազատութեան , հաստեալ վերստին յանարատութիւն նորոգ մաքրութեան , նկարեալ դարձեալ զքոյդ կերպարան անփոփոխելի : Ահա տիրապէս հնարաւոր , զօրեղ , անպատում , անհաս , անիմանալի , տեսցես աստանօր ՚ի հառաչանս կողկողանաց այսր հեծութեան , որ ՚ի բոլորից շթանց ընծայեալ քեզ մատուցանի , վասն Հօր քո երկնաւորի և բարերարի , և Հոգւոյդ սրբոյ փառակցի և կենդանատուի : Աստուածածնիդ բարեխօսութեամբ և խնդրուածովք ամենայն սրբոց : Զի դու օտեղծեր զամենայն , և ՚ի քէն եղեն ամենայնք , և դու տիրես

ամենայնի • և քեզ փառք յամենեցունց , միդ յիսկուլթենէ անժամանակ Երրորդուլթեանդ՝ զուզակցապէս փառաւորեալ յանբաւս , և յաւիտենից յաւիտեանս • Ամէն :

ԵՐԳԵԼՆ ԻՊՐԱՅ ԶՏԱՂՍ

Նշանակէ զԽնդրութիւն և զհրճանալի մշակերպաց Վասն Յարութեան Տէառն Վերոյ :

ԱՊՂՕԹՎ

Տէր իմ ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ՝ որ քոյով փառաւոր յարուլթեամբդ՝ զհաւատացեալս քոյ բերկրեցուցեր : Շնորհեա՛ մեղաւորիս՝ զի՛ յարուլթեան յաւուրն յետնում , արժանի լինիցիմ բերկրել

Ի ԺԱԾՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

և ուրախանալ ընդ պարս երջան-
կաց և երանելեաց յարքայու-
թեան քում . Ամէն :

ԴԱՌՆԱԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ
ԸՆԾԱԻԻՆ

ՄՈՒ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ ԱՍԵԼՈՎ,
ԿԵՑՈ՛Ց ԵՐ

Նշանակէ շէր-իւն Տէառն Պերոյ
յէր Յարո-Բեան Ի-րոյ :

ԳՈՀՈՒԹԻՒՆ

ԱՍՏՈՒԱԾ մեր , և Տէր մեր
երևեցաւ մեզ , օրհնեալ և կեալ
անուամբ Տեառն :

ԵՂՕԹԻՔ
ԵՐՔ ԱՍԻ ԼՅԱՔ

ՊՈՀԱՆԱՄՔ զՔԷՆ՝ Հ՛այր ա-
մենակալ, Որդիդ միածին, և Հո-
գիդ ճշմարիտ, որ ընտրեցեր զհա-
ւատացեալս անուանդ քու՛մ սր-
բոյ, ՚ի մասն յի՛ճակի սրբոցն ՚ի
լոյս • և ստացար քեզ ժողովուրդ
սեպհական, և արարեր հաղորդ
փառաց ԱստուածուԹեանդ, և
ժառանգորդ անճառ բարու-
Թեանց քոց • ո՛չ ըստ մերում
արժանաւորութեան, այլ ըստ
անբաւ գթութեան քո, որ միշտ
շնորհես առաստապէս և ո՛չ նա-
խատես • փոքր պահանջես, և մե-
ծամեծս պարգևես: Այ՛ո՛ օրհնելով
օրհնեմք և գոհանալով գոհա-

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Նամք զքէն Տէր Աստուած մեր , որ
յայսմ՝ մասին զմեզ արժանաւորս
կացուցեր : Աղաչեմք զքեզ , մի
թողուր զմեզ ՚ի ձեռաց քոց՝
յայսմ՝ հետէ մինչև յաւիտեան •
և եկեսցէ ողորմութիւն քո ՚ի
վերայ մեր զամենայն աւուրս կե-
նաց մերոց • և եղիցի անուն քո
օրհնեալ յաւիտեան և յաւի-
տեանս յաւիտենից • Ամէն :

ԱՍԵԼՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ

ՕՐՀՆԵԱԼԻ ԵՂԵՐՈՒՐ

Կշանաիէ զօրհնութիւն Տէաան
Տրոյ գոր էս հաւասարեւոյ երոյ
՚ի հաճախանան յերկինս :

ԱՂՕԹՎ

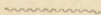
Տէր իմ՝ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ՝ որ
՚ի համբառնալն քո առ ՚ի յերկինս՝

օրհնեցեր զհաւատացեալս քոյ՝
 խոստանալով նոցա զմխիթարիչ
 սուրբ Հոգին : Շնորհեա մեղա-
 ւորիս զի յամենայն խորհուրդս,
 'ի բանս և 'ի գործս իմ՝, օրհնու-
 թեան քում՝ Աստուածայնոյ և
 շնորհաց Հոգւոյդ սրբոյ արժանի
 լինիցիմ . Ամէն :

ԱՂՕԹԻՔ

ՅԵՏ ԱՒԱՐՏՄԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ՍԿԻԶԻՆ, և կատարումն ամե-
 նայնի Աստուած, որ ամենայն բարի
 'ի քէն սկսանի և քե կատարի,
 և 'ի քեզ բովանդակի ամենայն,
 'ի վախճան աղօթիցս՝ ողորմեա՛
 մեզ, և լեր ընդ մեզ զամենայն
 աւուրս կենաց մերոց . և եղիցի

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ամենազօր աջ քո պահապան մեզ
յամենայն ժամ ՚ի տուէ և ՚ի
գիշերի , ՚ի ննջել և ՚ի յառնել .
և զամենայն գործս մեր ՚ի բարին
կատարեա՛ւ . Ամէն :

՚Ի ՀԱՄԲՈՒՐԵԼ ԶԱԶ
ՊԱՏԱՐԱԳՉԻՆ

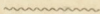
ԵՐԳ

ՅԻՇԵՍՅԷՆ Տէր զամենայն պա-
տարագս քո , և զուխտս քո ըն-
դունելի արասցէ :

ԱՂՕԹԻՔ

՚Ի ՍԿՍԱՆԻԼ ԳՈՐԾՈՑ

Օ ԳՈՐԾՍ ձեռաց մերոց

՚Ի ԺԱՄՈՒ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ուղիղ արա ՚ի մեզ Տէր, և զգործս
ձեռաց մերոց յաջողեա՛ մեզ :

ԱՊՂՕԹԻՎ

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ

ՈՐՊԷՍ ՊԱՏՈՒԻՐԷ ՓՐԿԻՉՆ ՄԵՐ :
Յորժամ կայցէք յաղօթս , մի
շատախօսք լինիք :

Մ * * * Գ — Զ . Հ — 7 :

ՀԱՅՐ մեր որ յերկինս ես .
սուրբ եղիցի անուն քո : Եկեսցէ
Արքայու թիւն քո . եղիցին կամք
քո որպէս յերկինս և յերկրի :
Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ
այսօր : Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ

Մեր, որպէս և մեք թողու՛մք մե-
րոց պարտապանաց: Եւ մի տանիք
զմեզ 'ի փորձութիւն. այլ փր-
կեա՛ն զմեզ 'ի չարէ: Զի քո՛ է
Արքայութիւն, և զօրութիւն
և փառք յաւիտեանս. Ամէն:

ՎԵՐԶ.

209

12

